

10.01.2014

Türkiye
Un Sanayicileri Federasyonu

TÜRKİYE UN
SANAYİCİLERİ
FEDERASYONU

2013 YILI UN SANAYİ SEKTÖR
RAPORU

İÇİNDEKİLER

- I. DÜNYA BUĞDAY ÜRETİMİ VE PİYASALARI
 - A. DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE BUĞDAY BİLGİLERİ
 - 1. DÜNYA BUĞDAY ÜRETİMİ VE ÖNEMLİ ÜRETİCİ ÜLKELER
 - 2. DÜNYA BUĞDAY STOKU
 - 3. DÜNYA BUĞDAY İHRACATI – 5 BÜYÜK ÜLKE
 - 4. DÜNYA BUĞDAY İHRACATI – KARADENİZ ÜLKELERİ
 - 5. DÜNYA BUĞDAY İTHALATI - 5 BÜYÜK ÜLKE
 - 6. TÜRKİYE'NİN BUĞDAY İTHALATI
 - 7. NÜFUS BİLGİLERİ
 - 8. DÜNYA BUĞDAY TÜKETİMİ VE ÖNEMLİ TÜKETİCİ ÜLKELER
 - 9. DÜNYA VE ÖNEMLİ ÜRETİCİ ÜLKELERDE BUĞDAY VERİMİ
 - 10. BUĞDAY DENGE TABLOSU
 - 11. DÜNYA VE ÖNEMLİ ÜRETİCİ ÜLKELERDE BUĞDAY EKİM ALANI
 - III. UN SANAYİSİ VE GELİŞİMİ
 - A. TÜRKİYE BUĞDAY İTHALATI VE UN İHRACATI
 - B. BÖLGELERİMİZE GÖRE UN FABRİKALARININ DAĞILIMI
 - C. BÖLGELERE GÖRE BUĞDAY ÜRETİMİ
 - IV. SEKTÖRDE DIŞ TİCARET
 - A. DÜNYA UN TİCARETİNDE ÜLKE PAYLARI
 - B. TÜRKİYE'NİN YILLARA GÖRE BUĞDAY UNU İHRACATI
 - C. AB ÜLKELERİ İLE TÜRKİYE & KAZAKİSTAN BUĞDAY UNU İHRACAT MİKTARLARININ KARŞILAŞTIRILMASI
 - V. BUĞDAY, UN, ÜRETİCİ FİYATLARI VE REKABET
 - A. ÜFE BUĞDAY VE UN FİYAT ENDEKSLERİ
 - B. 2011/2012 DÖNEMİ TMO MÜDAHALE ALIM VE SATIŞ FİYATLARI
- EK: TABLOLAR**

Kaynakça:

TMO 2012 Yıllık Raporu, TÜİK, Trademap ve IGC Rapor Verileri Kullanılarak Hazırlanmıştır.

I. DÜNYA BUĞDAY ÜRETİMİ VE PİYASALARI

A. DÜNYADA BUĞDAY BİLGİLERİ-KASIM 20113 İTİBARIYLA (Milyon Ton)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012/13 tahmin	2013/14 öngörü	
							31.10	28.11
ÜRETİM	607	685	679	653	696	655	696	698
TİCARET	110	137	128	126	139	142	142	142
TÜKETİM	603	645	652	656	681	673	690	692
STOK	132	173	199	196	210	175	182	181

Tablo 1: Dünya Buğday Verileri Kaynak: Uluslararası Hububat Konseyi

Uluslararası Hububat Konseyi, 2011 sezonunda 696 milyon ton düzeyinde gerçekleşen dünya buğday tüketimini 2012 – 2013 döneminde 40 Milyon ton azalarak 655 milyon ton olarak gerçekleşeceğini tahmin etmektedir. Toplam hububat üretimindeki azalışta, olumsuz hava koşulları nedeniyle Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT) toplam hububat üretiminin %23, ABD toplam hububat üretiminin %8 ve AB toplam hububat üretiminin %5 azalacağını öngörülmesinin büyük payı vardır. 2013/14 öngörüsü ise 2011 yılındaki seviyeyi yakalayarak 698 milyon tona çıkması beklenmektedir.

Uluslararası Hububat Konseyi'nin istatistiklerine göre 2011 sezonunda 139 milyon ton düzeyinde gerçekleşen buğday ticaretinin 2012 – 2013 döneminde 3 milyon ton yükselerek 142 milyon ton olarak gerçekleşeceği beklenmektedir. 2013/14 öngörüsü ise bu seneki seviyesini korumasıdır.

Uluslararası Hububat Konseyi 2011 sezonunda 210 milyon ton düzeyinde gerçekleşen dünya dönem sonu buğday stoklarının; tüketim öngörüsünün üretimin gerisinde kalmasıyla, küresel hububat devir stoklarının geçen yıla göre 2012- 2013 döneminde 35 milyon ton daha düşük bir değer yani 175 milyon ton seviyelerinde olacağı beklentisine sebep olmuştur. 2013/14 öngörüsü ise bu sene beklenen seviyenin 6 milyon ton yukarısında olmasıdır.

Gelecek yıl öngörüsü ile son 5 yıldaki gelişmelere baktığımızda; ticaret ve tüketimdeki artışların üretim ve stoklardaki artışlarla dengelendiğini görmekteyiz. Üretim değerlerine baktığımızda, buğday üretiminde en güçlü 5 ülke, AB(27), Çin, Hindistan, ABD ve Rusya'nın bu performansta eşit rol oynadığını görmekteyiz. Aynı resim, bu ülkelerin stok miktarları açısından da karşımıza çıkmaktadır.

TÜİK verilerine göre ülkemizde toplam tarım alanının %55'i yani 21,4 milyon hektar işlenen tarım alanının yaklaşık % 57'lik oranı ile en büyük payı tahıllar almaktadır. Tahıllar içerisinde ise yaklaşık % 67'lik pay ile ilk sırada buğday yer almaktadır.

2013 YILI UN SANAYİ SEKTÖR RAPORU

DÜNYA BUĞDAY ARZI VE KULLANIMI (MİLYON METRİK TON)																
		BAŞLANGIÇ STOKLARI		ÜRETİM		İTHALAT		TOPLAM KULLANIM		TOPLAM NET ÜRETİM***		İHRACAT		DÖNEM SONU STOKLARI		
		2012/13 TAHMİN	2013/14 PROJ.	2012/13 TAHMİN	2013/14 PROJ.	2012/13 TAHMİN	2013/14 PROJ.	2012/13 TAHMİN	2013/14 PROJ.	2012/13 TAHMİN	2013/14 PROJ.	2012/13 TAHMİN	2013/14 PROJ.	2012/13 TAHMİN	2013/14 PROJ.	
DÜNYA		199,37	175,59	655,49	706,38	144,88	149,53	135,93	139,27	679,28	703,49	138,32	153,72	175,59	178,48	
ABD		20,21	19,54	61,67	57,96	3,34	4,08	10,56	8,44	38,27	36,28	27,42	29,94	19,54	15,37	
TOPLAM YURTDIŞI		179,16	156,05	593,82	648,42	141,54	145,45	125,37	130,83	641,01	667,21	110,91	123,78	156,05	163,11	
ANA İHRACATÇILAR		27,5	19,36	192,37	213,04	5,87	5,12	58,29	60,6	142,23	144,35	64,15	69	19,36	24,17	
ARJANTİN		0,74	0,59	9,5	11	0,01	0,01	0,2	0,1	6,1	6,05	3,55	4,5	0,59	1,05	
AVUSTRALYA		7,05	3,7	22,08	25,5	0,12	0,12	3,2	3,2	6,54	6,55	19	19	3,7	3,77	
KANADA		5,93	5,06	27,21	33,2	0,48	0,49	4,39	4,8	9,59	10	18,98	21,5	5,06	7,25	
AB 27		13,79	10,01	133,58	143,34	5,26	4,5	50,5	52,5	120	121,75	22,62	24	10,01	12,1	
ANA İTHALATÇILAR		88,88	84,28	187,34	193,37	79,14	84,11	35,29	35,41	264,61	267,62	6,48	5,08	84,28	89,06	
BREZİLYA		1,75	1	4,38	4,75	7,36	7,7	0,2	0,6	10,9	11,4	1,58	0,5	1	1,55	
ÇİN		55,95	53,94	121	121	2,96	8,5	25	25	125	125,5	0,97	1	53,94	56,94	
ORTADOĞU (SEÇİLMİŞ)		6,39	9,28	17,34	18,89	20,43	19,01	2,65	3,08	34,17	35,44	0,7	0,64	9,28	11,1	
KUZEY AFRİKA		14,09	11,45	17,23	20,61	22,16	21,9	2,38	2,48	41,44	42,26	0,6	0,58	11,45	11,13	
PAKİSTAN		4,02	2,62	23,3	24	0,05	0,9	0,6	0,6	23	24	0,85	0,5	2,62	3,02	
GÜNEYDOĞU ASYA		4,66	3,98	0	0	15,76	16,1	3,04	2,66	15,68	15,82	0,77	0,77	3,98	3,49	
DİĞER (SEÇİLMİŞ)		19,95														
HİNDİSTAN		19,95	24,2	94,88	92,46	0,02	0,01	3,4	3,5	83,32	89,97	6,82	6,5	24,2	20,2	
ESKİ SSCB-12		27,23	14,57	77,21	104,06	7,45	6,91	20,71	23,95	71,4	74,35	25,93	34,75	14,57	16,44	
RUSYA		10,9	5,18	37,72	51,5	1,4	0,5	11,9	13,5	33,55	36,5	11,29	16	5,18	6,18	
KAZAKİSTAN		6,38	3,02	9,84	15,5	0,01	0,01	1,8	2,6	6,5	7,4	6,7	8	3,02	3,13	
UKRAYNA		5,36	2,18	15,76	22	0,05	0,1	3,3	3,5	11,8	11,5	7,19	10	2,18	2,78	
Kaynak: ABD Tarım Bakanlığı, 8 Kasım 2013 raporu																
***Dış ticaret farkının dikkate alınması sonucu hesap edilen üretim																

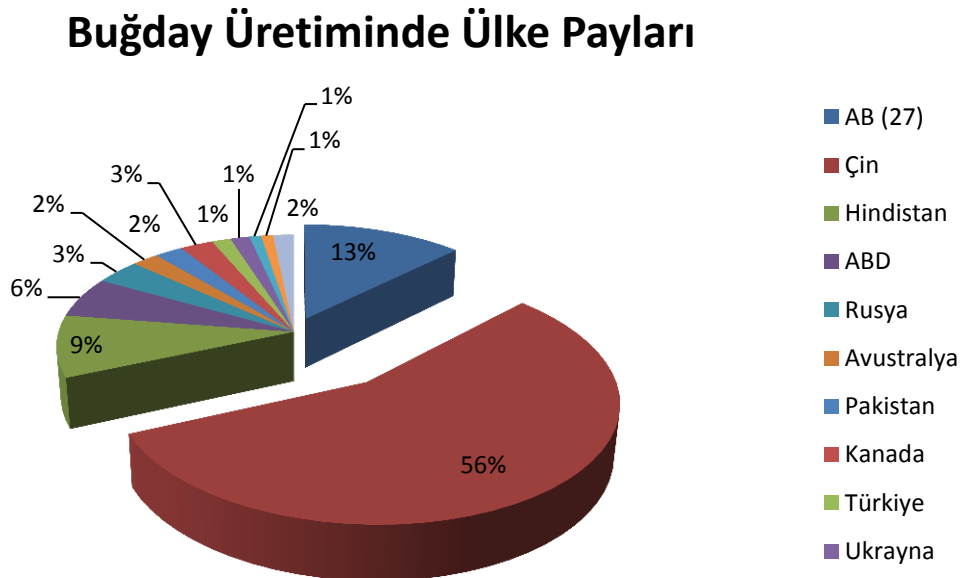
1. DÜNYA BUĞDAY ÜRETİMİ VE ÖNEMLİ ÜRETİCİ ÜLKELER (Milyon Ton)

Ülkeler	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	*2012/13
AB (27)	122,7	125,1	118	150,7	138,3	136,8	138	133,6
Çin	97,5	108,5	109,3	112,5	115,1	115,2	117,9	593,8
Hindistan	68,6	69,4	75,8	78,6	80,7	80,78	86,79	94,9
ABD	57,2	49,2	55,8	68	60,4	60,1	54,4	61,7
Rusya	47,7	44,9	49,4	63,8	61,7	41,5	56,2	37,7
Avustralya	25,2	10,8	13,6	21,4	21,8	27,9	29,5	22,1
Pakistan	21,7	21,7	23,3	21	24	23,9	24	23,3
Kanada	26,8	25,3	20,1	28,6	26,8	23,2	25,3	27,2
Türkiye	18	17,5	15,5	17	18,5	17,5	18,8	15,5
Ukrayna	18,7	13,8	13,9	25,9	20,9	16,8	22,3	15,8
Arjantin	12,6	14,5	16,3	8,4	8,8	14,7	14	9,5
Kazakistan	11	12,5	16,5	13	16,5	10	22,7	9,8
Diğer	111,8	98,1	93,9	102,2	105,8	101,1	107,8	17,10
Dünya	620,7	597,5	607,4	685	678,5	652,6	695,5	655,49

Tablo3:Dünya Buğday Üretimi ve Önemli Üretici Ülkeler

Kaynak: Uluslararası Hububat Konseyi, *ABD Tarım Bakanlığı

Uluslararası Hububat Konseyi, verilerine göre 2012/13 yılı dünya buğday üretiminin bir önceki yıla göre %5.08 oranında azalışla 655 milyon ton seviyelerinde gerçekleşeceği tahmin edilmektedir. 2012 yılı buğday üretim miktarlarında dünya genelinde bir önceki yıla göre en büyük oransal azalış; Kazakistan'da %56,8, Rusya'da %32,9, Arjantin'de %31 olarak tahmin edilmektedir. AB'den sonra dünya buğday üretiminde en büyük pay %18,4 ile Çin'e, %14,5 ile Hindistan'a aittir. 2012/13 dönemi buğday üretiminde ilk sırayı %20 ile AB27 alırken, bunu %18 ile Çin ve %14 ile Hindistan takip etmektedir. Türkiye, dünya buğday üretiminin %3 ünü gerçekleştirmektedir.

Grafik 1:Dünya Buğday Üretiminde Ülke Payları

Kaynak: IGC

2. DÜNYA BUĞDAY STOKU (Milyon Ton)

Ülkeler	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	*2012/13
1.Çin	31,6	36,3	43,5	53,2	56,9	53,9	53,9
2.ABD	12,4	8,3	17,9	26,6	23	20,2	19,6
3.AB (27)	14	10,3	19,7	15	10,4	11,1	10
4.Hindistan	5	7,1	13,1	17,6	17	20,5	24,2
5.Rusya	3,1	4,2	10,4	11,8	3,5	3,5	48
10.Türkiye	1,9	1,2	1,8	1,8	1,9	3,4	3,1

Tablo 4:Dünya Buğday Stok Verileri

Kaynak: Uluslararası Hububat Konseyi, *ABD Tarım Bakanlığı

3. DÜNYA BUĞDAY İHRACATI - 5 BÜYÜK ÜLKE

Ülkeler		2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13
ABD	Miktar (Milyon Ton)	34,3	26,8	23,9	34,7	28,5	28,5
	Pay (%)	31,1	19,6	18,7	28,1	19,6	20,6
AB(27)	Miktar (Milyon Ton)	11,2	24,5	20,8	21,0	17,4	19
	Pay (%)	10,1	18,0	16,3	17,0	12	13,8
Kanada	Miktar (Milyon Ton)	16,4	18,3	18,4	18,0	17,7	19,4
	Pay (%)	14,9	13,4	14,4	14,6	12,2	14
Avustralya	Miktar (Milyon Ton)	7,5	13,5	13,8	16,0	25,2	20,6
	Pay (%)	6,8	9,9	10,8	13,0	17,3	14,9
Arjantin	Miktar (Milyon Ton)	10,0	8,5	5,1	8,0	12,6	7,4
	Pay (%)	9,1	6,2	4,0	6,5	8,7	5,4
5 Ülke Payı (%)		72,0	67,3	64,1	79,2	69,8	68,8

Tablo 5:Dünya Buğday İhracat Verileri

Kaynak: Uluslararası Hububat Konseyi, TMO

Beş başlıca ihracatçı ülkenin dünya buğday ihracatı içindeki paylarına baktığımızda, 2007/08 sezonunda 34,3 milyon ton (%31,1) ile zirve yapan ABD'nin ihracat payı, 2010/11 döneminde oldukça ciddi bir artış ile 34,7 milyon ton (%28,1) ile tekrar zirveye oturmuştur. Son iki yılda üretim miktarı 2010 yılının biraz altında olsa da seviyesini koruyarak Pazar payını genişletmeye devam edeceği tahmin edilmektedir.

AB (27) ABD'nin göstermiş olduğu azalışı kapatma yönünde çabalarını 2009/10 sezonuna kadar koruyabilmiştir. (24,5 milyon ton), 2009/10 sezonunda ise 3,7 milyon ton azalışla 20,8 milyon ton olarak gerçekleştirdiğini görmekteyiz. 2010/11 sezonunda ise AB (27) ülkelerinin ihracatı 21 milyon ton olmuştur. 2011/12 döneminde 17,4 milyon ton seviyelerine düşen ihracatını 2012/13 hasat döneminde 1,6 milyon ton arttırarak 19 milyon ton seviyelerine çıkarmayı başaracağı tahmin edilmektedir.

Avustralya 2008/09 sezonunda yakaladığı 13,5 milyon tonluk ihracatını, 2009/10 sezonunda istikrarlı bir şekilde devam ettirmiştir. 2010/11 sezonunda ise 2,5 milyon tonluk artış ile 16 milyon tona ulaştığı gözlemlenmektedir. 2011/12 döneminde ise yaklaşık 4,5 milyon ton zıplama ile ihracat miktarı 23,1 milyon tona ulaşmış fakat 2012/13 döneminde bu değer 20,1 milyon tona gerileyeceği tahmin edilmektedir.

Arjantin'in yaşadığı ciddi pazar kaybı, 2010/2011 sezonu itibariyle son bulmuştur. Öyle ki 2011/12 döneminde ihracat miktarı yaklaşık %40 artışla 11,3 milyon tona yükselmiştir. Bu artışı 2012/13 hasat döneminde gösteremeyen Arjantin'in ihracat miktarı tekrar 7,4 milyon ton seviyelerine gerileyeceği öngörülmektedir.

Bu beş ülkenin dünya ihracatından aldıkları toplam pay 2009/10 sezonunda % 64,1'e kadar inmiş fakat 2010/11 sezonunda % 79,7 ile rekor seviyelere gelmiştir. Fakat 2011/12 sezonundan itibaren tekrar düşüşe geçmiş ve 2012/13 sezonunda 68,8 seviyelerinde olacağı öngörülmektedir.

Yine 2012/13 dönemi için Avusturalya 22,1 milyon tonluk üretiminin %93'ünü, Arjantin 10 milyon tonluk üretiminin %73,5'ini, ABD ise 61,8 milyon tonluk üretiminin %46,1'ini ihraç etmektedir. 28,5 milyon ton ile en fazla ihracat yapan ülke ABD olup bunu 20,6 milyon ton ile Avustralya izlemektedir.

4. DÜNYA BUĞDAY İHRACATI - KARADENİZ ÜLKELERİ

Ülkeler		2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13
Rusya	Miktar (Milyon Ton)	12,1	18,3	18,8	4,0	21,6	10,6
	Pay (%)	11,0	13,5	14,7	3,2	14,9	7,7
Ukrayna	Miktar (Milyon Ton)	1,2	12,9	9,3	4,5	5,4	7
	Pay (%)	1,1	9,5	7,3	3,7	3,7	5,1
Kazakistan	Miktar (Milyon Ton)	8,2	5,8	8,0	5,5	5,5	6,8
	Pay (%)	7,5	4,2	6,3	4,5	4,5	5
3 Ülke Payı (%)		19,6	27,2	28,2	11,4	11,4	17,8

Tablo 6:Dünya Buğday İhracatı Karadeniz Ülkeleri Verileri

Kaynak: Uluslararası Hububat Konseyi

2010/11 döneminde büyük düşüşler yaşanan ülke paylarında son 2 yıldır toparlanma göstermektedir. En büyük toparlanmayı 2011/12 dönemindeki payını bir önceki seneye göre neredeyse 5 katına katlayan Rusya yaşamıştır. Bu artış 2012 yılında yarıya düşerek %7,7 'ye gerilemiştir. Ukrayna ve Kazakistan'ın 2011/12 döneminde payları değişmezken 2012/13 yılında küçük artışlar yaşamıştır.

3 ülkenin toplam payı ise 2010-2012 dönemlerinde sabit kalırken 2012/13 döneminde yaklaşık %6.5 artışla %17,8 seviyesine ulaşacağı tahmin edilmektedir.

5. DÜNYA BUĞDAY İTHALATI - 5 BÜYÜK ÜLKE (Milyon Ton)

Ülkeler	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13
1.Mısır	7,1	7,6	9,8	10,2	10	11,7	9,8
2.Brezilya	7,9	7,1	6,3	6,7	6,4	7	7,5
3.Endonezya	5,8	5,2	5,5	5,4	5,6	6,5	6,5
4.Cezayir	4,9	5,8	6,3	5,1	5,4	6,3	5,4
5.Japonya	5,6	5,7	4,9	5,5	5,2	5,9	6,1
12.Türkiye	1,8	2,2	3,6	3,3	3,1	4,4	4

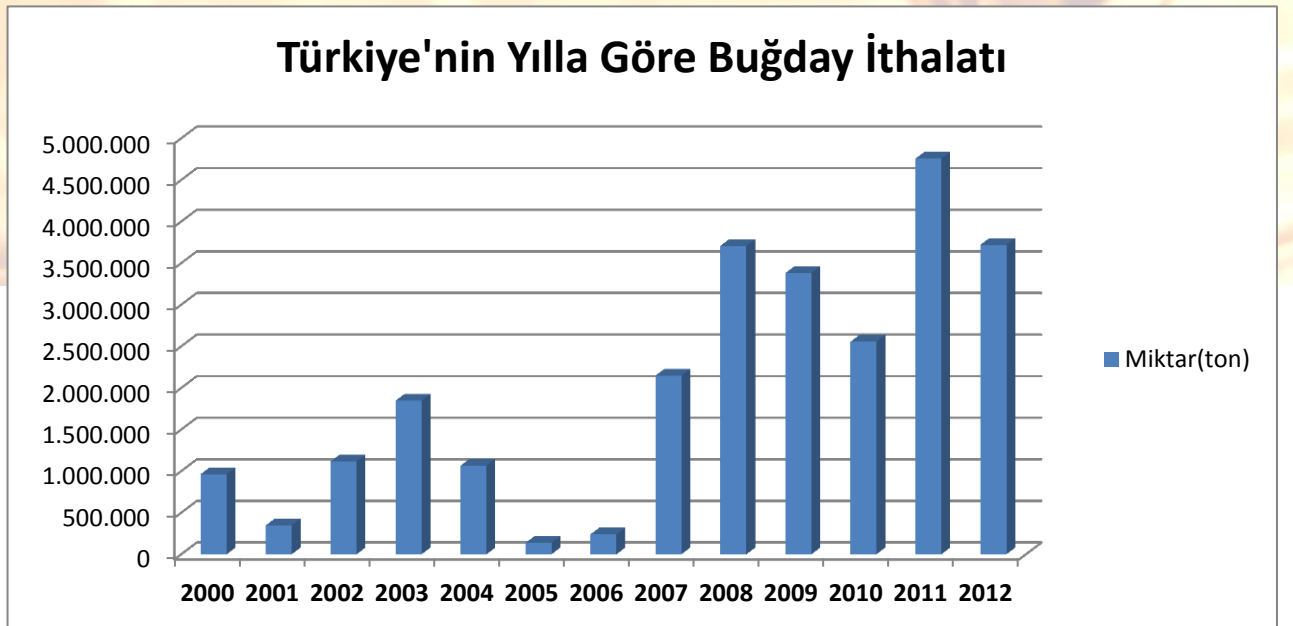
Tablo 7:Dünya Buğday İhracatı Karadeniz Ülkeleri Verileri Kaynak: Uluslararası Hububat Konseyi

6. TÜRKİYE'NİN BUĞDAY İTHALATI

Yıl	Miktar (Ton)
2000	963.668
2001	346.827
2002	1.116.575
2003	1.846.284
2004	1.065.389
2005	135.596
2006	239.874
2007	2.147.107
2008	3.708.003
2009	3.379.928
2010	2.554.189
2011	4.754,682
2012	3,719,154

Tablo 8:Dünya Buğday İhracatı Karadeniz Ülkeleri Verileri

Kaynak: TÜİK

Grafik 2: Türkiye'nin Yıllara Göre Buğday İthalatı (Ton)

7. DÜNYA BUĞDAY TÜKETİMİ VE ÖNEMLİ TÜKETİCİ ÜLKELER (Milyon Ton)

Ülkeler	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13 (öng.)
Çin	108	107,4	104,2	100,5	99,2	102,4	105,6	106,5	112	121,5	120,7
AB (27)	95,7	91,9	116,7	119,6	123,6	117,1	123,5	126,4	122,9	126,8	117
Hindistan	71,2	71	72,4	72	74,1	75,5	72,6	76,5	81,4	81,2	85,9
Rusya	38,6	34,5	38	37,6	35,6	36,4	39,5	41,6	46,8	37,6	34,7
ABD	30,5	32,5	31,9	31,3	30,9	28,6	34,3	30,9	32	32,2	38,3
Türkiye	17,8	17,8	17,7	15,2	16,4	16,9	17,8	17,7	17,5	18,2	18,2
Ukrayna	13,3	9,5	10,9	12,8	10,6	11,9	13,5	11,8	11,3	11,9	11,9
Kanada	8,2	7,5	9,2	9,3	8,8	6,7	7,8	7,6	8	9,4	9,7
Avustralya	6,3	5,3	5,9	6,7	7,3	6,2	7,3	5,1	6,4	6,3	6,2
Diğer	211,6	218,5	207,1	219,2	202,4	211	219,1	223,9	223,7	244,4	233
Dünya	601,1	595,9	613,9	624,1	609	612,6	640,9	648	661,9	691,8	675,6

Tablo 9:Önemli Buğday Tüketici Ülke Verileri

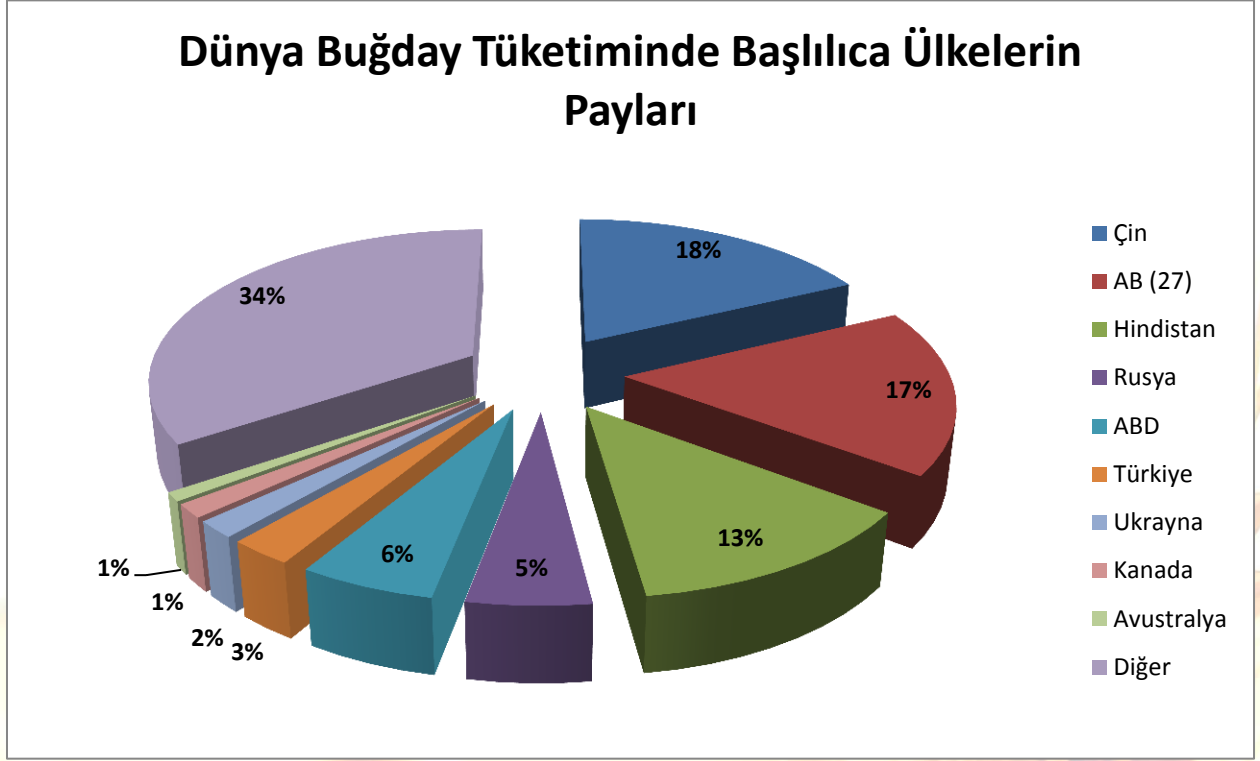
Kaynak: Uluslararası Hububat Konseyi

Gerek üretim, gerekse tüketim açısından ülkelerin sınıflandırılması yapıldığında, nüfus açısından da bu ülkelerin dünya sıralamasında ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir. Önemli üretici ülkelerde verim ve ekim alanı karşılaştırılmasında ise AB(27) ve Çin'in dünya ortalamalarının üzerinde olduğunu görmekteyiz. Ülkemiz buğday tüketiminin ise diğer ülkelere göre oldukça tutarlı bir grafik çizdiğini söyleyebiliriz.

2012/13 dönemi buğday tüketiminin bir önceki yıla göre %2,3 oran ile 16,2 milyon ton azalarak 675,6 milyon ton seviyesinde gerçekleşeceği öngörülmektedir. 2012/13 döneminde dünya genelinde en fazla tüketimin 120,7 milyon ton ile Çin'de ikinci olarak 117 milyon tonla AB ülkelerinde gerçekleşeceği öngörülmektedir.

Dünya buğday tüketiminde yaklaşık %18'lik pay ile ilk sırayı Çin almaktadır. Çin'i AB27 ve Hindistan izlemektedir. Bu üç ülke, dünya buğday tüketiminin yaklaşık %48'ini gerçekleştirmektedir.

2012/13 döneminde ABD'nin buğday tüketimini 2011/12 dönemine göre %18,9,Hindistan'ın ise %5,8 oranında arttırması beklenmektedir.

Grafik 3: Dünya Buğday Tüketiminde Başlıca Ülkelerin Payları

8. DÜNYA VE ÖNEMLİ ÜRETİCİ ÜLKELERDE BUĞDAY VERİMİ (Ton/ha)

Ülkeler	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13(öng)
AB (27)	5,29	5,91	5,48	5,06	4,78	5,65	5,38	5,28	5,28	16
Kanada	2,25	2,63	2,72	2,61	2,32	2,85	2,79	2,80	2,96	86
ABD	2,99	2,9	2,82	2,6	2,7	3,02	2,99	3,12	2,94	11
Rusya	1,58	1,98	1,88	1,95	2,1	2,45	2,23	1,84	2,26	77
Çin	3,93	4,25	4,26	4,53	4,73	4,81	4,88	4,74	4,87	96
Avustralya	2	1,59	2,01	0,92	1,1	1,58	1,56	2,04	2,14	66
Türkiye	2,15	2,15	2,09	2,03	1,94	2,05	2,37	2,19	2,44	24
Dünya	2,68	2,89	2,86	2,83	2,82	3,08	3,04	2,99	3,15	05

Tablo 10:Dünya ve Önemli Üretici Ülkelerde Buğday Verimi

Kaynak: Uluslararası Hububat Konseyi

**9. DÜNYA VE ÖNEMLİ ÜRETİCİ ÜLKELERDE BUĞDAY EKİM ALANI
(Ton/ha)**

Ülkeler	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13
1.AB (27)	24,7	25,1	26,7	25,7	25,9	26	25,3
2.Çin	24	23,1	23,4	23,6	24,3	24,2	24,3
3.Hindistan	26,7	28	28,2	28,4	28,5	29,4	29,7
4.ABD	18,9	20,6	22,5	20,2	19,3	18,5	19,8
5.Rusya	23	23,5	26	27,5	22,5	24,9	21,3
8.Türkiye	8,6	8,6	8,6	8,6	8	7,70	7,8

Tablo 11:Dünya ve Önemli Üretici Ülkelerde Buğday Ekim Alanı

Kaynak: TÜİK

I. UN SANAYİSİ VE GELİŞİMİ

Ülkemizin yıllık üretim ve stok miktarları tüketimimize yetecek miktarda olmakla birlikte, mevsimsel dalgalanmalar ve kaliteli buğday arzında yaşanan sıkıntılardan dolayı özel sektörün ilave taleplerinin karşılanması amacıyla unun en önemli hammaddesi olan buğdayın ithalatı yapılmaktadır. Un ihracatında son yıllarda yaşanan olumlu gelişmeler de kaliteli buğday ithalatı ihtiyacını açıklar nitelikte görülmektedir.

A. TÜRKİYE BUĞDAY İTHALATI VE UN İHRACATI (TON)

Çeşitler	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Durum Buğdayı	3.899	127.785	151.554	111.342	80.632	24.440	217.583
Adi Buğday	235.975	2.019.322	3.556.449	3.281.350	2.473.557	4.735.242	3.501.571
Buğday Toplam	239.874	2.147.107	3.708.003	3.392.692	2.554.189	4.759.682	3.719.154
Durum Buğday Unu	25.258	75.627	124.578	121.454	193.680	435.909	1.992.527.487
Adi ve Kızıl Buğday Unu	1.250.088.442	1.216.760.594	1.213.077.199	1.805.652.306	1.836.100.410	1.984.077.747	464.761
Mahlat Unu	1.762	56.785	76.079	92.037	549	1.100	20.000
Un Toplam	1.250.115.462	1.216.893.006	1.213.277.856	1.805.865.797	1.836.294.639	1.984.514.756	1.993.012.248

Tablo 12:Türkiye Buğday İthalatı ve Un İhracatı Verileri Kaynak: TÜİK

Dünya’da başlıca buğday üreticisi ülkeler aynı zamanda en fazla un üretimi yapan ülkeleri oluşturmaktadır. Ancak, üretimde söz sahibi olmayan, yoğun ithalat yapan bir ülke olarak

Japonya, dünyanın önemli un üreticisi ve ticaretini yapan ülkeler arasında yer almaktadır. Un sektörünün stratejik önemi, ekonomik kriz anlarında daha iyi anlaşılmaktadır. 2007 – 2008 küresel ekonomik krizi gıda sektörünün önemini bir kez daha ortaya koymuştur. Un sektörü, çiftçisiyle, fırıncısıyla, yarattığı istihdamı ve tüketicisiyle birlikte milyonlarca kişinin hayatını doğrudan etkilemektedir.

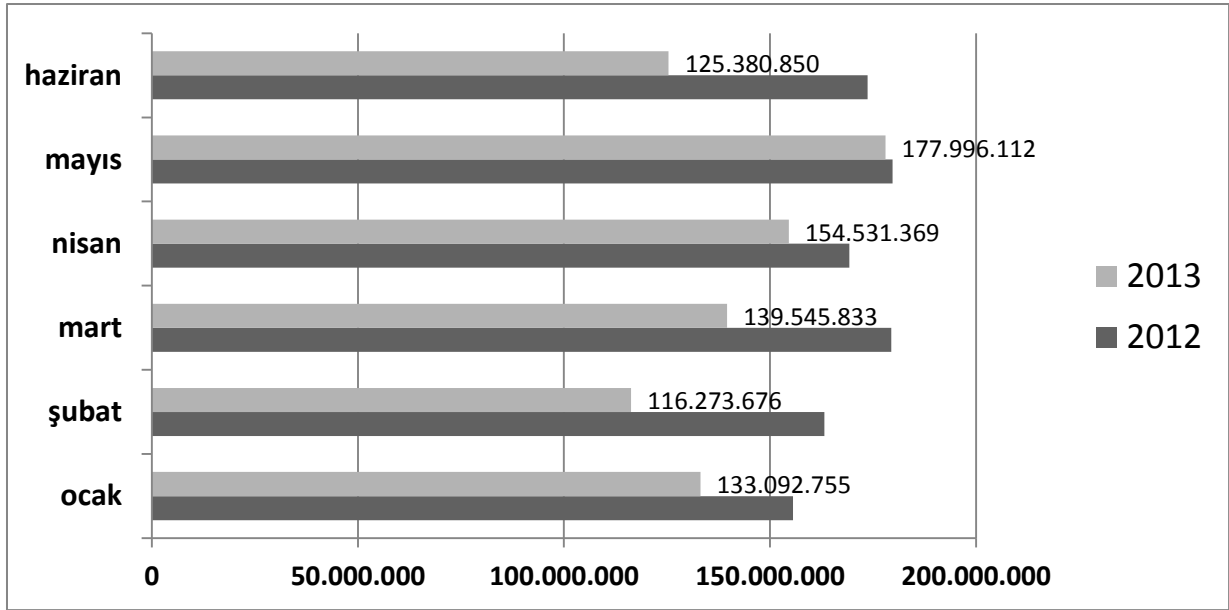
Ülkemiz, yıldan yıla artan mamul madde ihracatı ile dünyanın önemli unlu mamuller ihracatçısı konumuna gelmiştir. 2012 yılında Türkiye'nin un ihracatı 1.993 bin ton olmuştur. Uluslararası Ticaret Merkezi (ITC) verilerine göre ülkemiz, dünya un ihracatında 2011 yılında hem miktar hem de değer bazında 1. Sırada, 2012 yılında ise miktar olarak 2, değer bazında 1. sırada yer almıştır.

SIRA	ÜLKE	İHRACAT MİKTARI (KG)	İHRACAT TUTARI (\$)
1	Irak	64.597.873	31.689.016
2	Filipinler	13.446.000	5.483.510
3	Benin	5.090.900	2.207.322
4	Angola	4.307.500	2.005.012
5	Suriye	3.880.000	1.759.163
6	Madagaskar	4.364.000	1.715.258
7	Gambiya	4.246.000	1.689.929
8	Tayland	3.436.652	1.477.475
9	Sierra Leone	2.695.903	1.132.840
10	Gana	2.307.000	946.207

Tablo 13: 2013-Haziran En Yüksek İthalat Değeri Bazında İlk 10 Ülke

Kaynak: TÜİK

Haziran ayında ihracat yaptığımız 54 ülke arasından ihracat tutarı bakımından en büyük 10 ülke yukarıdaki gibidir. Irak geçen senelerde olduğu gibi yaklaşık 64.598 ton un ithalatı ile yine ilk sıradadır. Geçen senelerden farklı olarak listeye Batı Afrika ülkeleri olan Benin ve Siere Leona girmiştir. İhracatçılarımızın oluşan yeni pazarları keşfetmesini sağlayarak ülke ihracatının artmasına katkı da bulunmak Türkiye Un Sanayicileri Federasyonu olarak misyonumuz arasında en önemliler arasındadır. 2012 -2013 karşılaştırmalı ilk 10 Ülke değerlendirmesi ilerleyen sayfalarda ayrıntılı olarak yapılacaktır.

Grafik 4: Türkiye'nin 2013-2012 Yılları İlk 6 Ay İhracat Kıyaslaması

Kaynak: TÜİK

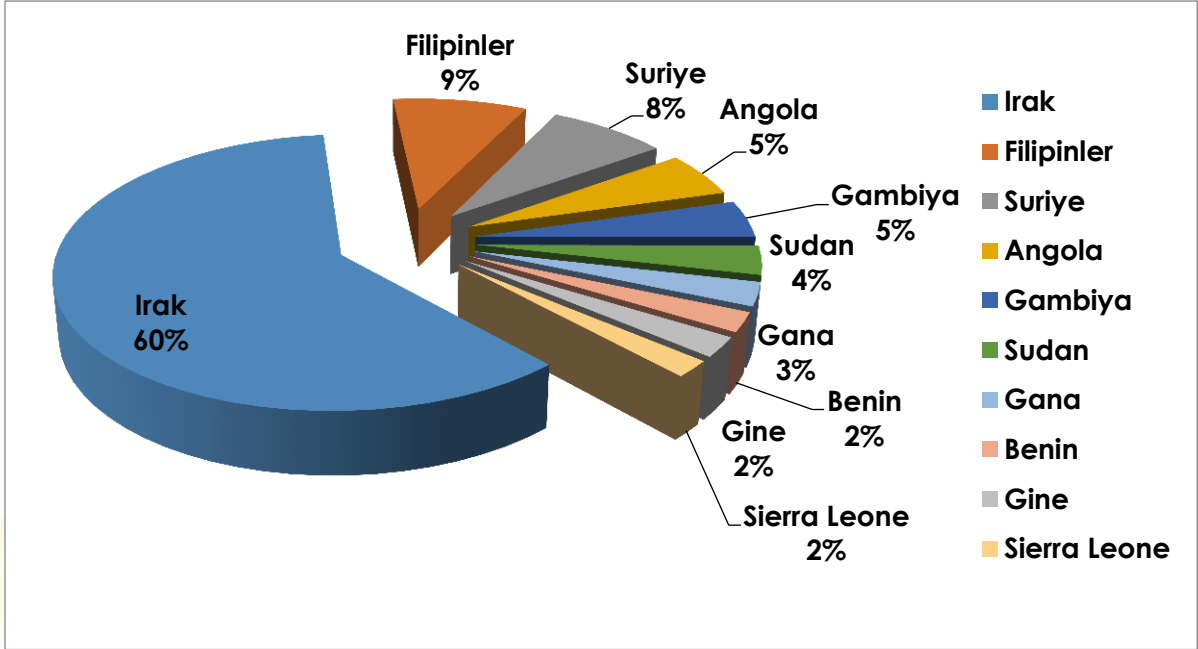
Yukarıdaki grafikte 2013 döneminin ilk 6 ayın ihracat miktarı dağılımı kilogram bazında verilmiştir. 2012 yılı ile karşılaştığımızda Ocak, Şubat, Mart, ve Nisan aylarında geride kalan ihracat miktarları Mayıs ayında neredeyse aynı seviyeye ulaşmış fakat Haziran ayında geçen seneki seviye korunamamıştır.

SIRA	2013 Ocak-Haziran			2012 Ocak-Haziran		
	ÜLKE	İHRACAT MİKTARI (KG)	İHRACAT TUTARI (\$)	ÜLKE	İHRACAT MİKTARI (KG)	İHRACAT TUTARI (\$)
1	Irak	429.326.330	219.159.603	Irak	444.009.593	190.136.092
2	Filipinler	63.293.100	27.439.058	Endonezya	121.743.500	39.527.358
3	Suriye	56.179.062	26.713.915	Libya	83.463.300	34.993.006
4	Angola	38.246.745	18.174.659	Filipinler	77.521.850	27.108.879
5	Gambiya	31.916.500	14.051.399	Madagaskar	37.462.150	14.203.585
6	Sudan	24.729.000	12.528.660	Tayland	28.812.670	11.217.655
7	Gana	19.965.650	9.006.553	Sudan	22.666.710	9.971.052
8	Benin	16.669.400	7.390.585	Angola	23.710.275	9.180.620
9	Gine	16.992.500	7.349.830	Gambiya	18.612.050	6.882.278
10	Sierra Leone	14.054.638	6.418.667	Gana	17.236.400	6.180.077

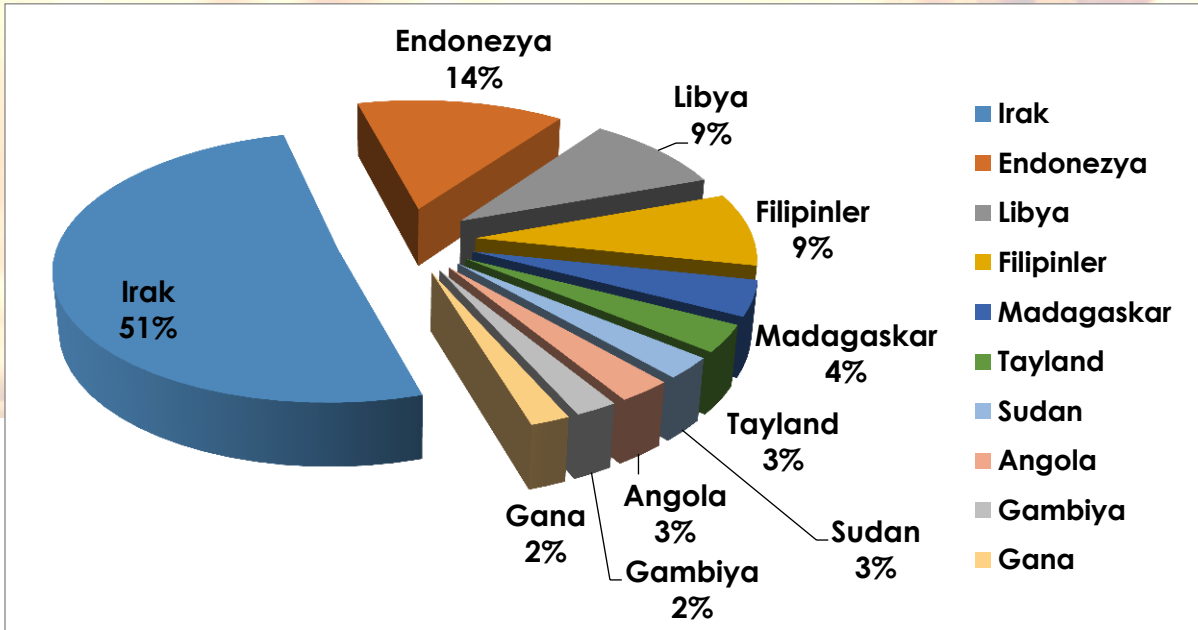
Tablo 14: 2013-2012 İlk 10 Ülke Karşılaştırması

Kaynak: TÜİK

Yukarıdaki tablo senelere göre Ocak-Haziran döneminde ihracat tutarı bakımından en yüksek 10 ülke karşılaştırmalı olarak sıralanmıştır. Irak her iki sene de liderliğini korurken, geçen seneye göre ihracat değerinde hemen hemen %100 artış ve fazlasını gösteren Angola, Gambiya, Benin, Gine ve Siera Leona 'nın ülke sıralamalarını değiştirmiştir.

Grafik 5: 2013 Ocak-Haziran Dönemi İlk 10 Ülke Payları

Grafik 6: 2012 Ocak-Haziran Dönemi İlk 10 Ülke Payları

Geçen sene sadece 164.559 dolar ihracat yapılan Suriye' ye bu yıl yaklaşık 56.179.000 ton un ihracatı yapılarak 26.713.915 dolar gelir elde edilmiştir. Geçen sene değil ilk 10 ülke arasında yer almak ilk 50 ülke arasına bile giremeyen Suriye bu sene ihracat değeri içinde %8'lik bir paya sahiptir. Son zamanlarda Suriye'de yaşanan krizlerin ve çalkantılı dönemin ithalatta büyük bir artışa sebep olduğu düşünülebilir.

Afrika da un üzerine büyük bir pazar boşluğunun olduğunu belirtmiş ve TUSAF olarak sanayicilerimizin bu ülkelere yatırım yapmaları konusunda dikkatlerini, 2010 dış ticaret verileri göz önüne alınarak hazırlanan 'Afrika Pazar Analizi Raporu' 'nda çekmiştik.(Raporu görüntülemek için tıklayınız.) Geçen seneki veriler değerlendirildiğinde bir Batı Afrika ülkesi olan Sierra Leone'nin geçen seneki ihracat tutarı 3.628.275 dolar iken bu sene 6. 418.667 dolar olmuştur ve ilk 10 ülke arasına girmeyi başarmıştır. Daha önce de belirttiğimiz üzere bunun gibi %100 ve daha fazla ihracat tutar artışı gösteren Afrika ülkeleri; Gine, Benin, Gambiya ve Angola sıralamalarını üst seviyeye çıkarmıştır.

Gana'nın ihracat miktarı büyük artışlar göstermese de ihracat miktarı ve ihracat tutarı dengesinde geçen seneden yaklaşık olarak 2.000 ton daha az ihracat yapılmış fakat elde edilen tutar hemen hemen aynı kalmıştır. Bu durum da Türkiye'nin pazardaki değeri ve önceliğini gösterir niteliktedir.

Bu sene Endonezya'nın yerini alarak 2. sırada yer alan ve %9'luk paya sahip olan Filipinler'in alacağı karar doğrultusunda ihracatımızı takip ediyor olacağız.

Irak her iki sene de ilk sırada yer alsada bu sene ihracat tutarını 190.136.092 dolardan 219.159.603 dolara çıkararak payını %51'den % 60 yükseltmiştir.

Türkiye'de 700 un fabrikası aktif olarak çalışmaktadır. Bu fabrikaların bölgelerimiz itibariyle dağılımı aşağıdaki gibidir. Türkiye fiili üretimi yaklaşık 12 milyon tondur. Kapasite kullanımında dünya ortalaması % 65 iken bu oran Türkiye için % 45'tir.

B. BÖLGELERİMİZE GÖRE UN FABRİKALARININ DAĞILIMI

İç Anadolu Bölgesi	202
Karadeniz Bölgesi	141
Marmara Bölgesi	135
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	94
Ege Bölgesi	54
Akdeniz Bölgesi	46
Doğu Anadolu Bölgesi	28
Toplam	700

Tablo 15: Türkiye'de Un Fabrikalarının Bölgelere Göre Dağılımı

Kaynak: TUSAF

Bu verilere göre, fabrikaların % 28'si İç Anadolu Bölgesinde, % 20'si Karadeniz Bölgesinde, % 19'u Marmara Bölgesinde, % 13'ü Güneydoğu Anadolu Bölgesinde, % 7.5'u Ege Bölgesinde, % 6.4' ü Akdeniz Bölgesinde ve % 4'ü ise Doğu Anadolu Bölgesinde yer almaktadır.

İşletmelerin kuruluş yeri ve yatırım planları analiz edildiğinde, hammaddeye, pazara ve altyapıya yakınlığın önemli olduğu, ayrıca Türkiye'de buğday ekim ve üretim alanlarının bu seçimde önemli rol oynadığı anlaşılmaktadır.

İşletmeler buğday alımını, her ay yaptıkları gibi sadece buğday hasadının yapıldığı dönemde de yapmaktadırlar. Alınan buğdaylar yoğun olarak piyasadan tedarik edilirken konjonktüre bağlı olarak da TMO'dan da alım gerçekleştirilmektedir. Satın alınan buğday için pazara yakınlık birinci kriter olarak gözükmektedir diğer bölgelerden alım veya ithalata seçenek olarak kullanılmaktadır. Bölgelerimize göre buğday üretimi ise aşağıdaki gibidir.

Buğday üretiminin bölgelerimize dağılımına baktığımızda, 2009 yılı ile 2010 yılı arasında en belirgin değişikliğin İç Anadolu, Marmara ve Güneydoğu Anadolu bölgelerimizde yaşandığı söylenebilir. İç Anadolu Bölgesinin buğday üretimindeki payı %26'dan %34'e yükselmiştir. Buna karşılık Marmara ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinin payları ise sırasıyla, %21'den %17'ye ve %15'ten %21'e düşmüştür

Kalite ve fiyat kriteri esaslı, işletmeler buğday ithalatı yapmakta, yalnızca ekmeklik, özel amaçlı ya da hem ekmeklik hem de özel amaçlı üretim yapılmaktadır. Üretim genelde ekmeklik olmakta ancak diğer un mamullerinin tüketimindeki gelişmeler nedeniyle bu ürünlerin üretimine yönelik un üretimi de giderek önem arz etmektedir.¹ Başarılı tarım politikaları ile çiftçilerimizi kaliteli buğday üretmeye teşvik etmemiz gerekmektedir. Sertifikalı tohumculuğun geliştirilmesi ve Türk çiftçisinde bu şuurun oluşturulması, hammaddede yaşadığımız kalite sıkıntısını ortadan kaldırmada ve dolayısıyla buğday ithalatını azaltmada en önemli unsurdur.

Tohumculuğun yanı sıra, iklimsel koşullar, fiyat dalgalanmaları, tarım işletmelerinin küçüklüğü, çok parçalı tarım arazileri, teknoloji kullanımının yetersizliği, sulanabilir alanların azlığı ve üretici örgütlenmesindeki eksiklikler hububat sektörünün önemli yapısal sorunları arasında sayılabilir.

C. BÖLGELERE GÖRE BUĞDAY ÜRETİMİ-2012

		Ekmeklik	Makarnalık
Marmara Bölgesi	Miktar (Milyon Ton)	2,877	1
	Pay (%)	17,1	0
Ege Bölgesi	Miktar (Milyon Ton)	1,241	457
	Pay (%)	7,4	13,8
İç Anadolu Bölgesi	Miktar (Milyon Ton)	5,43	760
	Pay (%)	32,4	23
Akdeniz Bölgesi	Miktar (Milyon Ton)	2,153	261
	Pay (%)	12,8	7,9
Doğu Anadolu Bölgesi	Miktar (Milyon Ton)	1,153	36
	Pay (%)	6,9	1,1
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	Miktar (Milyon Ton)	2,227	1,638
	Pay (%)	13,3	49,7
Karadeniz Bölgesi	Miktar (Milyon Ton)	1,706	147
	Pay (%)	10,1	4,5
Toplam	Miktar (Milyon Ton)	16800	3300
	Pay (%)	100	100

Tablo 16:Türkiye Bölgelere Göre Buğday Üretimi Verileri

Kaynak: TÜİK

II. SEKTÖRDE DIŞ TİCARET

A. DÜNYA UN TİCARETİNDE ÜLKE PAYLARI (2012)

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) verilerine göre (2004 – 2007), dünya un ticareti ilk yirmi sıralaması içinde Avrupa Birliği(AB) ilk sırada yer almaktadır.

Sıra	Ülke	Miktar (ton)	Değer (1000\$)	Birim Fiyat (\$/ton)
1	Türkiye	1994404	841373	422
2	Kazakistan	2244661	606922	270
3	Arjantin	875865	342702	391
4	Almanya	664251	303379	457
5	Fransa	547553	253790	463
6	Pakistan	919561	248200	270
7	Belçika	508173	237729	468
8	UK	289932	152695	527
9	Çin	285217	149606	525
10	ABD	272354	144069	529
11	Kanada	122572	90941	742
12	Sri Lanka	197872	88175	446
13	Hindistan	208630	78796	378
14	Japonya	192744	73590	382
15	İspanya	149476	67408	451
16	Fas	146654	67400	460
17	Rusya	160498	65174	406
18	Macaristan	152104	59290	390
19	İtalya	83985	57196	681
20	GüneyAfrika	107237	55279	515

Tablo17:Dünya Un Ticareti 2012 Yılı Ülke Payları

Kaynak: Trademap

2004–2013 yıllarına ilişkin karşılaştırmalı ihracat tablosu bu raporun Ek kısmında yer almaktadır.

Fransa, Belçika, Almanya, İtalya, İspanya, İngiltere ve Hollanda ele alınan yıllar için önemli ihracatçı ülkeler arasında yer almıştır. AB'nin, ilk yirmi sıralaması içerisinde yer alan ülkeleri 2004 ve 2006 yıllarda 3.264 milyon ton, 2005 yılında 3.067 milyon ton ihracat yaparken, 2007 yılında Kazakistan ve Arjantin'in performansındaki yükseliş nedeniyle Pazar payını bir ölçüde yitirmiş ve 2.698 milyon tonda kalmıştır. AB ülkeleri dışında, Orta Asya ve Uzak Doğu Asya'dan, Rusya, Japonya, Avustralya, Pakistan, Hindistan, Çin, Malezya ve Endonezya ilk yirmi sıralamasına girmişlerdir. Kuzey Amerika'dan ABD ve Kanada, Afrika ve Kuzey Afrika'dan ise B.A.E, Umman, Tunus, Fas ve Tanzanya dikkat çeken ülkeler arasında bulunmaktadır.

Ülkemiz ise ele alınan yıllar içinde 2005 yılında birinci, 2006 – 2007 yıllarda ikinci ve 2004 yılında da üçüncü sırada yer almıştır. Ele alınan dönem içinde sıralamalar değer üzerinden hesaplanarak, yapılmıştır. Sıralamanın, miktar olarak tekrar yapılması durumunda, 2007 yılı hariç Türkiye'nin sürekli birinci sırada yer aldığı görülecektir. Ancak, 2008–2009 yıllarındaki ihracat performansı dikkate alındığında, 2008 yılında 1.213 milyon ton ihracatı ve 617.975 bin \$'lık satış, 2009 yılında 1.806 milyon ton

ihracatı ve 581.470 bin \$'lık satış potansiyeli ile Türkiye'nin ilk sıralarda yer alacağı yönündeki geçtiğimiz yılın öngörüsü gerçekleşmiştir. Bu bağlamda 2010 yılında 598.106 bin \$'a karşılık 1.843 milyon ton un ihracatı yaparak ülkemiz liderlik koltuğundaki yerini korumuştur. 2011 yılında ise ülkemiz 1.985 milyon ton ihracat yaparak hem miktar ve gelir olarak geçtiğimiz yılın üzerine çıkmış hem de liderliğini sürdürmüştür. 2012 sezonunda ise liderliğini koruyan Türkiye ihracat miktarı da arttırmış ve neredeyse 2 milyon tona ulaşmıştır. Türkiye'nin 2013/14 yılı un ihracat miktarının ise 2,6 milyon ton seviyesinde olması beklenmektedir ve bu değer geleneksel müşterisi olan Endonezya'nın azalan talebine rağmen geçen yıla göre seviyesini biraz yükselterek hemen hemen aynı seviyeyi korumayı başarmıştır.

Dünya un ticareti tahminleri Kasım 2013 tahminlerine göre ise 2013/14 (Haziran/Temmuz) ayında Kazakistan'ın toparlanması ile 2012/13 sezonuna göre 0,5 milyon ton artarak 12,9 milyon tona ulaşmıştır. Geçen seneki ticaretin normal seviyelerin altında olmasının sebebi Kazakistan'ın yaşadığı düşük kalite ekin sorunu ve Endonezya'nın gümrük vergilerine uyguladığı ceza politikası olmuştur.

Mayıs/2013 tahminlerine göre un ithalatı yapan ülkeler arasında birinci sırada olan Özbekistan ithalat tahminlerinin Şubat ayı verilerine göre (1.500.000 ton) %15 düşerek 1.300.00 ton olarak beklenmesinin sebebi, Kazakistan'ın ihracat potansiyelindeki düşüş olarak gösterilmesiydi. Fakat bu rakamın 2013/14 hasat döneminde artarak tekrar 1.500.000 ton civarlarına geleceği öngörüsü, Kazakistan'ın Mayıs ayı tahminlerince 2.300.000 ton olarak gösterilen ihracatının 2013/14 döneminde toparlanarak 3.000.000 tona gelme beklentisiyle paralel tutulmaktaydı. Nitekim Kasım verilerinde bu değer 1500000 tona çıkmış ve tahminler doğrulanmıştır.

Mayıs ayı tahminlerine göre 1.200.00 ton un ithalatı yapması beklenen ve ithalat da ikinci sırada yer alan Irak'ın 2013/14 Kasım ayı verilerinde göre bu rakamı biraz arttırarak 1.25 milyon tona yükseleceği beklenmektedir.

Yüksek rakamlarla un ithal eden bir diğer ülke Afganistan'ın, Şubat ayı tahminlerinde de aynı olduğu gibi Mayıs ayı verilerine göre 1.000.000 ton un ithalatı yapması beklenmekteydi. Bu durumun geçen seneden % 20 az olmasının sebepleri yurt içi buğday hasatının iyi olması ve Kazakistan'da beklenen ihracat tahminlerindeki düşüşüydü. Fakat bu rakamın 2013/14 döneminde toparlanarak 1.300.000 ton civarlarına çıkacak tahmini Kazakistan'da ihracat durumunun iyileşecek olması öngörüleriydi. Bu tahminler isabetli olmuş ve Kasım ayı tahminlerinde un ihracat miktarı 1,3 milyon tona yükselmiştir.

Mayıs ayı tahminlerine göre 2012/13 hasat dönemi Kazakistan'ın un ihracatında beklenen 500.000 tonluk azalma Türkiye'nin un ihracatı için 300.000 ton olarak tahmin edilmiş ve 2.500.000 ton seviyesinde olacağı öngörülmüştür. Bu rakam geçen senenin % 17 altındadır. Fakat 2013/14 hasat dönemi için 100.000 ton artışla 2.600.000 ton un ihracatı

beklenilmiştir. Kasım 2013 verilerine göre ise Kazakistan'ın 2013/14 dönemi ihracatının 0,6 milyon ton yükselerek 3 milyon tona ulaşması öngörülmektedir.

Mayıs 2013 verilerine göre 2010/11 dönemindeki ithalat rakamları 1.000.000 ton olan Endonezya'nın 2012/13 dönemi ithalatı %50 gibi büyük bir azalmayla 500.000 tona gerileyeceği tahmin edilmekteydi. Kasım 2013 verileri ise 2012/13 dönemi un ihracatının 300 000 ton olacağı öngörüsündedir.

Mayıs ayı verilerine göre t Filipinler'in ithalatının 2010/11 hasat dönemine göre %50 artarak 250.000 tona ulaşacağı beklentileri, Filipinleri yeni popüler pazar haline geleceği yönündeydi. Nitekim kasım ayı tahminlerinde de 250 000 tonu korumuştur.

Arjantin'in Mayıs ayında tahmin edilen ihracat rakamı Şubat ayı ile aynı olup 1.100.000 tondur. 2013/14 hasat sezonunda bu rakamın küçük bir artışla 1.200.000 ton olması beklenmekteydi. Kasım ayı verilerine göre Arjantin'in 2013/14 dönemi deniz yolu ile yaptığı ihracat öngörüsü ise buğday üretim tahminlerinin düşmesi sonucu Ağustos ayı un ihracat tahminine göre 0,2 milyon ton düşse de, 2012/13 hasat döneminden yüksek olacağı öngörülmektedir.

Avrupa Birliği ülkelerinin bu seneki un ihracat rakamı ise Mayıs ayında 1.200.000 ton olarak tahmin edilmiş fakat Kasım ayı verilerinde ise bu değer küçük bir düşüşle 1.100.000 tona gerileyeceği öngörülmüştür.

Genellikle her sene 300.000 - 500.000 ton aralığında un ihracatı yapan Çin, ABD ve Rusya'nın 2012/13 dönemi Kasım ayı verilerine göre un ihracat tahminleri 400. 000 ton olacağı beklenmektedir.

Daha önceki yıllarda da ihracatı 400. 000 ton seviyelerinde seyreden Çin'in 2013/14 hasat döneminde de bu rakamı koruyacağı öngörülmektedir. ABD'nin geçen yıla göre %15 artış gösteren ihracat rakamı; Mayıs ayı tahminlerinde 2013/14 döneminde % 10 artışla 420.000.000 ton olması beklenirken Kasım ayı verilerine göre 400.000 ton seviyelerinde olacağı öngörülmektedir.

Rusya'nın 2010/11 hasat döneminde 570.000 tonu bulan un ihracatı 235.000 tonlara kadar gerilemiştir. Geçtiğimiz hasat döneminde 300.000 ton olan ihracat 2012/13 döneminde %22 azalmıştır. Fakat 2013/14 sezonunda Mayıs ayı verilerine göre % 70 bir artış beklenerek 400.000 ton seviyelerine tekrar çıkacağı tahmini Kasım ayı verilerinde de doğrulanmış ve 400.000 tona ulaşacağı öngörülmektedir.

İthalat Yapan Ülkeler	10/11 bin ton	11/12 bin ton	12/13 bin ton	13/14 (öngörü)	
				30.08.2013	28.11.2013
AVRUPA	90	70	90	90	90
BDT	2.450	2.960	2.230	2.470	2.470
TACAKİSTAN	520	539	374	500	500
ÖZBEKİSTAN	1.415	1.939	1.363	1.500	1.500
DİĞER	515	482	493	470	470
KUZEY VE MERKEZ AMERİKA	610	600	600	600	600
KANADA	114	143	144	120	120
MEKSİKA	103	78	100	110	110
ABD	228	222	224	230	230
DİĞER	166	157	132	140	140
GÜNEY AMERİKA	1.290	1.220	950	1.300	1.300
BOLİVYA	293	269	233	300	300
BREZİLYA	944	903	669	950	950
DİĞER	53	48	48	50	50
YAKIN DOĞU ASYA	1.370	1.640	1.790	1.670	1.730
IRAK	989	1.359	1.287	1.200	1.250
YEMEN	79	50	75	75	75
DİĞER	302	231	428	395	405
UZAK DOĞU ASYA	3.840	3.610	3.020	3.170	3.170
AFGANİSTAN	1.327	1.264	1.169	1.300	1.300
HONG KONG	357	356	344	360	360
ENDONEZYA	1.062	829	352	300	300
KUZEY KORE	177	213	253	200	200
GÜNEY KORE	53	54	34	60	60
MOĞOLİSTAN	69	91	29	80	80
FİLİPİNLER	125	228	282	250	250
TAYLAND	250	222	166	200	200
DİĞER	420	353	391	420	420
KUZEY AFRIKA	210	470	460	360	360
LİBYA	95	366	350	250	250
DİĞER	115	104	110	110	100
SAHRAALTI	1.490	1.930	1.840	1.800	1.810
ANGOLA	530	735	653	700	700
ÇAD	55	70	53	60	60
GAMBİYA	89	83	84	90	90
GİNE	149	163	215	150	150
SOMALİ	102	113	100	100	100
SUDAN	565	766	735	700	710
DİĞER	565	766	735	700	710
OKYANUSYA	70	80	60	80	80
DİĞER	1.210	1.980	1.340	1.270	1.270
DÜNYA TOPLAM	12.630	14.560	12.380	12.810	12.880

Tablo 18: Un İthalatı Yapan Ülkeler Kaynak: IGC

İhracat Yapan Ülkeler	10/11 bin ton	11/12 bin ton	12/13 bin ton	13/14 (öngörü)	
				30.08.2013	28.11.2013
ARJANTİN	1.286	1.240	890	1.200	1.000
AVUSTRALYA	100	74	55	100	100
KANADA	225	199	170	220	245
AVRUPA (exc.TPA)	1.157	1.278	967	1.100	1.100
KAZAKİSTAN	2.526	3.653	2.356	3.000	3.000
RUSYA	570	436	133	400	400
UKRAYNA	122	161	278	200	250
ABD	406	332	401	400	400
ÇİN	417	391	418	400	400
HİNDİSTAN	0	165	319	135	135
JAPONYA	267	273	249	270	270
FAS	120	166	237	150	150
PAKİSTAN	900	300	800	300	300
SRI LANKA	408	335	161	120	120
TÜRKİYE	2.356	3.013	2.567	2.500	2.600
BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ	500	1.200	1.000	1.000	1.000
DİĞER	1.272	1.344	1.379	1.315	1.410
DÜNYA TOPLAM	12.630	14.560	12.380	12.810	12.880

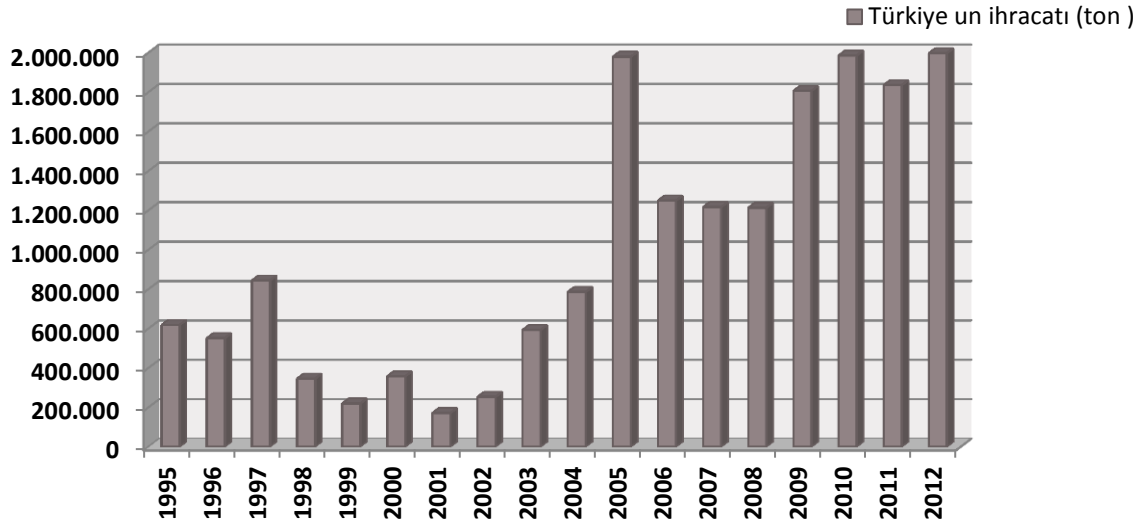
Tablo19: Un İhracatı Yapan Ülkeler Kaynak: IGC

B. TÜRKİYE'NİN YILLARA GÖRE BUĞDAY UNU İHRACATI

Yıl	Miktar (Ton)	Değer (\$)	Birim Fiyat (\$/Ton)
1995	618.665	137.517.000	222
1996	551.355	166.808.000	303
1997	844.110	253.628.000	300
1998	345.704	253.628.000	734
1999	219.801	90.338.000	411
2000	358.062	64.681.031	181
2001	171.841	30.887.112	180
2002	253.245	47.607.578	188
2003	593.364	111.482.397	188
2004	786.054	197.487.303	251
2005	1.980.053	426.152.222	215
2006	1.250.115	272.849.665	218
2007	1.216.893	424.485.702	349
2008	1.213.277	617.975.617	509
2009	1.806.857	581.470.576	322
2010	1.836.100	596.156.518	325
2011	1.985.392	892.119.000	449
2012	1.992.527.487	840.423.103	422

Tablo20:Türkiye Bölgelere Göre Un İhracat Verileri Kaynak: TÜİK & Trademap

Yıllara göre Türkiye Un İhracatı Miktarı (ton)

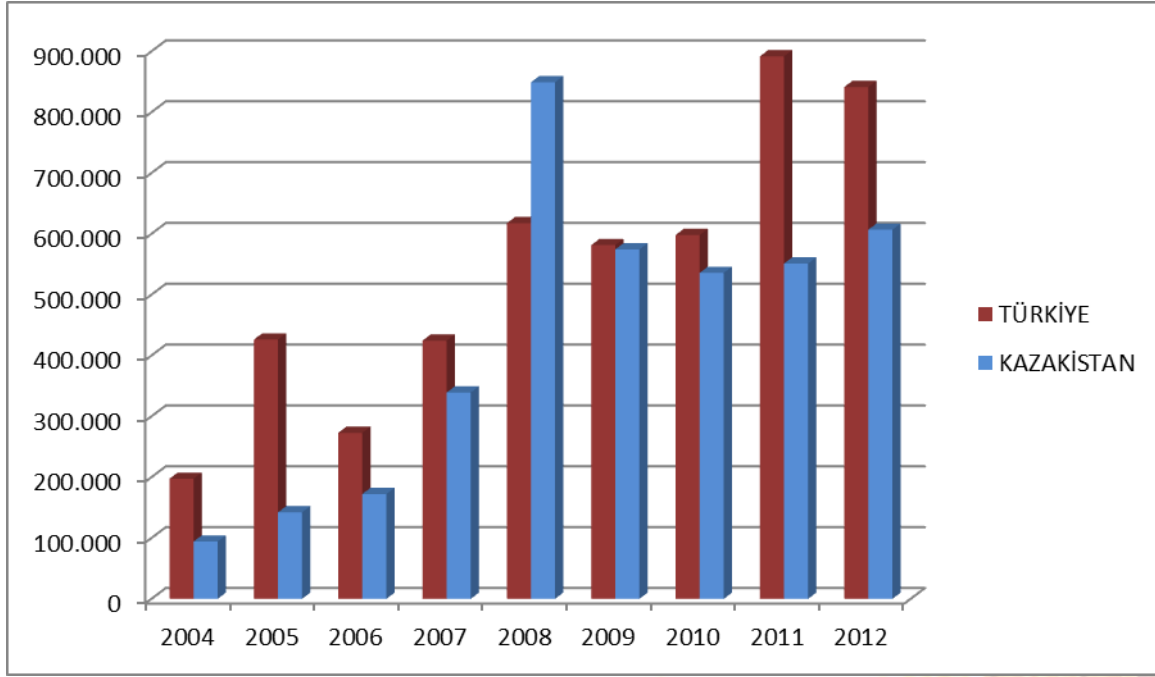
Grafik 7: Yıllara Göre Türkiye'nin Un İhracat Miktarı (ton)

C. AB ÜLKELERİ İLE TÜRKİYE & KAZAKİSTAN BUĞDAY UNU İHRACAT MİKTARLARININ KARŞILAŞTIRILMASI

YILLAR	TÜRKİYE (\$)	KAZAKİSTAN (\$)
2004	197.487	94.287
2005	426.152	142.307
2006	272.850	172.344
2007	424.486	339.122
2008	617.572	849.228
2009	581.471	574.450
2010	598.106	535.864
2011	891.814	551.192
2012	841.373	606.922

Tablo 21: Buğday unu İhracat Karşılaştırma Verileri (Değer)

Kaynak: TÜİK

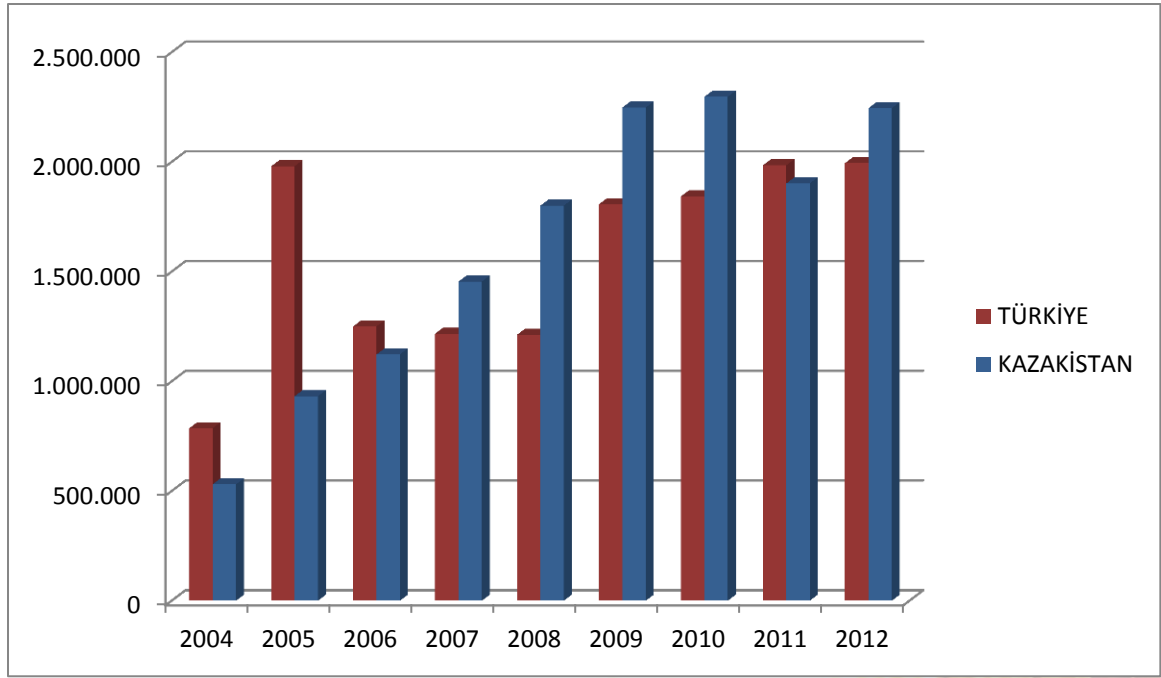

Grafik 8: Buğday unu İhracat Karşılaştırması (Değer)

YILLAR	TÜRKİYE (ton)	KAZAKİSTAN (ton)
2004	786.055	530.453
2005	1.980.054	931.894
2006	1.250.115	1.122.440
2007	1.216.893	1.454.233
2008	1.211.937	1.800.489
2009	1.806.858	2.247.828
2010	1.843.193	2.296.796
2011	1.984.727	1.901.847
2012	1.994.404	2.244.661

Tablo 22: Buğday unu İhracat Karşılaştırma Verileri (Miktar)

Kaynak: TÜİK

Grafik 9: Buğday unu İhracat Karşılaştırması (Miktar)

2005 yılından itibaren, Türkiye ve Kazakistan'ın AB ülkeleri arasında yer alan yedi ülkenin ihracat potansiyeline ulaştığını ve 2006 – 2007 yıllarında geçtiğini ve Uzak Doğu Asya'da ise Çin ve Pakistan'ın ele alınan dönem zarfında istikrarını sürdüren bir pazar olarak dikkat çektiğini görmekteyiz. 2007, 2008 ve 2009 yıllarında Türkiye ve Kazakistan'ın ihraç ettikleri buğday unu miktarı 27 tane Avrupa Birliği üyesi ülkenin toplamından daha fazla etmektedir. Bu durumun en temel sebebi Türkiye'nin ihracatında son yıllarda meydana gelen ciddi artıştır. Türkiye ise iklimsel olumsuzluklar karşısında çok başarılı bir performans sergileyerek Dünya buğday ihracatında liderlik koltuğuna oturmuştur. 2010 - 2011 verilerine göre Türkiye ve Kazakistan'ın ihracat rakamlarında AB'ye göre düşüş gözlenmekte olsa da bunun asıl nedeni Kazakistan'ın verilerinin bu iki yıl için halen paylaşılmamış olmasıdır.

2000 – 2012 (Temmuz) yılları arasında Türkiye'nin ihraç pazarlarına baktığımızda ise Orta Doğu, Uzak Doğu Asya ve Afrika ülkelerinin ilk 50 sıralamasında yer aldığını görmekteyiz. 2004 yılında itibaren en önemli ihracat pazarımız Irak'tır. Dünya'dan ihracat şampiyonu olduğumuz 2005 yılında toplam ihracatımızın % 58'ni Irak'a yapmış bulunmaktayız. Diğer ülke grupları arasında son beş yılı dikkate aldığımızda, Endonezya, Filipinler, Sudan, Libya, İsrail, Malezya, Güney Kore, Tayland, B.A.E, Madagaskar, Gürcistan, Azerbaycan, Cezayir, Filistin, Eritre, Arnavutluk, Maldivler, Cibuti ve Küba önemli yer almaktadır.

Ülkelere göre, 2001–2012 yılı arasındaki yıllık buğday unu ihracatımızı gösteren tablo bu raporun ekinde yer almaktadır.

Türkiye Dünya buğday üretiminin yaklaşık %3'ünü gerçekleştirmekte ve dünya un ihracatında 1. sırada bulunmaktadır. Türkiye un ihracatı her yıl artış gösteren bir grafiğe sahip olup 2004 yılında ülkemizin un ihracat geliri yaklaşık 190 milyon dolar iken bu miktar artarak

2011 yılına geldiğimizde yaklaşık 892 milyon doları bulmuş durumdadır. 2013 yılı ise Ocak-Kasım ayı verileri göre un ihracat miktarı 1.9 milyar doları geçmiş, yaklaşık 850 milyon gelir elde edilmiştir. Geçtiğimiz yılın Ocak-Kasım istatistikleri ise ihracat yaptığı ülke sayısının genişlediğini göstermektedir. Bu durum ülkemizin bir yandan un ihracatında dünya birinciliğini korurken diğer yandan da pazarını genişletmek için çalışmalarını sürdürdüğünün göstergesidir.

Türkiye başta Irak olmak üzere pek çok Asya ülkesine ve buna ek olarak da çeşitli Afrika, Amerika ve Avrupa ülkelerine ihracat yapmaktadır.

2004 – 2011 yılları arasında Türkiye'nin ihraç pazarları; Orta Doğu, Uzak Doğu Asya ve Afrika ülkelerinden oluşmaktadır. 2004 yılında itibaren en önemli ihracat pazarımız Irak'tır. Dünya'da ihracat şampiyonu olduğumuz 2005 yılında toplam ihracatımızın % 58'ni Irak'a yapmış bulunmaktayız. 2011 yılını dikkate aldığımızda Irak yine ilk sırada ve diğer ülke grupları; Endonezya, Filipinler, Sudan, Küba, Güney Kore, Tayland, B.A.E, Madagaskar, Gambiya ihracatımızda önemli bir yer almaktadır.

2009–2010 yılı Türkiye buğday unu ihracatı verilerinde oldukça dikkat çeken bir nokta da mevcuttur; 2009 yılında Küba, Gine, Zimbabve ve Rusya'ya ihracatımız yokken; 2010 yılında; Küba'ya 13,2 milyon kg, Gine'ye 1,5 milyon kg, Zimbabve'ye 0,8 milyon kg ve Rusya Federasyonu'na ise 0,7 milyon kg un ihracatı yapılmış olmasıdır. 2011 yılında ise Küba hariç diğer ülkelerde elde ettiğimiz pazarları korumuş bulunmaktadır.

Kazakistan ve Türkiye'yi karşılaştırdığımızda; 2010 yılında miktar olarak Kazakistan'ın, 2.1 milyar ton, Türkiye'nin 1.860 milyar ton un ihracı olduğunu görüyoruz. Bu miktarlar karşılığında, Kazakistan tahmini olarak 520 milyar dolar gelir elde etmişken, Türkiye 610 milyar dolara ulaşmıştır. Bununla birlikte Kazakistan'ın ihraç pazarı incelendiğinde; Özbekistan, Tacikistan, Afganistan, Türkmenistan, Kırgızistan, Moğolistan, Azerbaycan gibi fakir, nüfus yoğunluğu fazla ve komşu yedi ülkeden oluşması dikkat çekmektedir. Türkiye ise Afrika'dan Avrupa'ya, Rusya'dan Hindistan'a kadar 100'ün üzerinde ülkeden oluşan geniş bir pazar payına sahiptir.

2012-2013 yılı istatistiklerine göre Kazakistan sadece 5 ülkeye ihracat yaparken Türkiye, 100 den fazla ülkeye ihracat gerçekleştirmektedir. Geçen mali yıl, 2012 içinde Kazakistan 2.240.000 ton ihracat ile 605 milyar dolarlık gelir elde ederken, Türkiye 2.000.000 ton ile 843 milyar dolar gelir elde etmiştir.

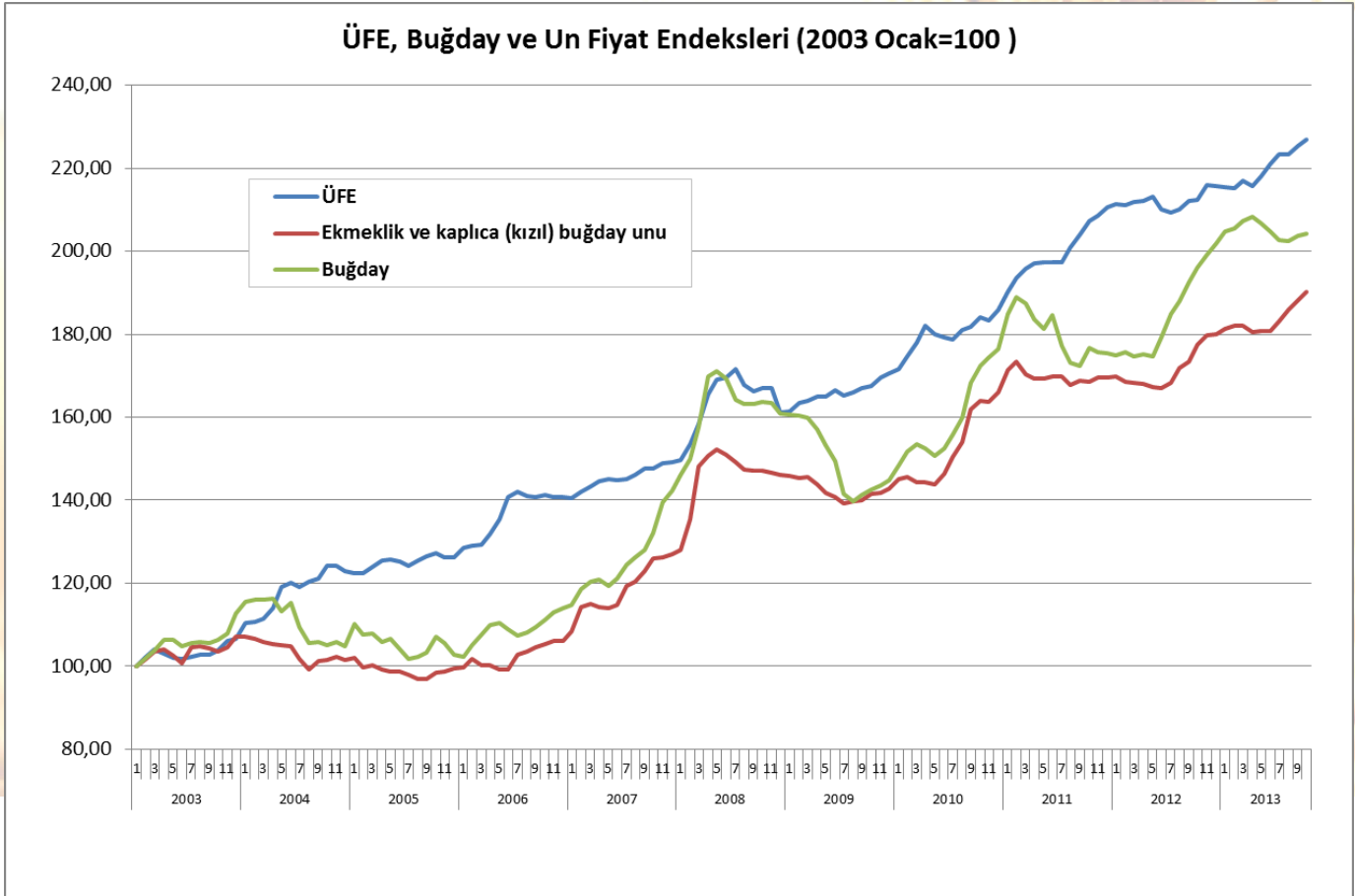
Uluslararası Hububat Birliği istatistiklerine göre ise 2012/13 hasat döneminde Türkiye ve Kazakistan, buğday karşılığı olarak 2.800.000 ton ile berabere kalmışlardır. Geçen hasat döneminde Kazakistan'ın buğdayının tükenmesi Türkiye'yi avantajlı kılmıştır.

V – BUĞDAY, UN, ÜRETİCİ FİYATLARI VE REKABET

Un sektöründeki fiyat hareketleri, önemli ölçüde buğday fiyatlarına bağlı olarak gelişmektedir. Aylık değişim grafiğinden görüleceği üzere, özellikle buğday hasat dönemlerinden sonra piyasa fiyatlarının yükselmesi, un üretimi maliyeti içinde hammaddenin payının yüksek olması, sektördeki fiyat hareketlerinin büyük bir ölçüde buğday fiyatlarına paralel bir seyir göstermesine neden olmaktadır. Bu süreçte, global ölçekte üretici fiyatları da, piyasadaki rekabet nedeniyle önemli bir rol oynamaktadır.

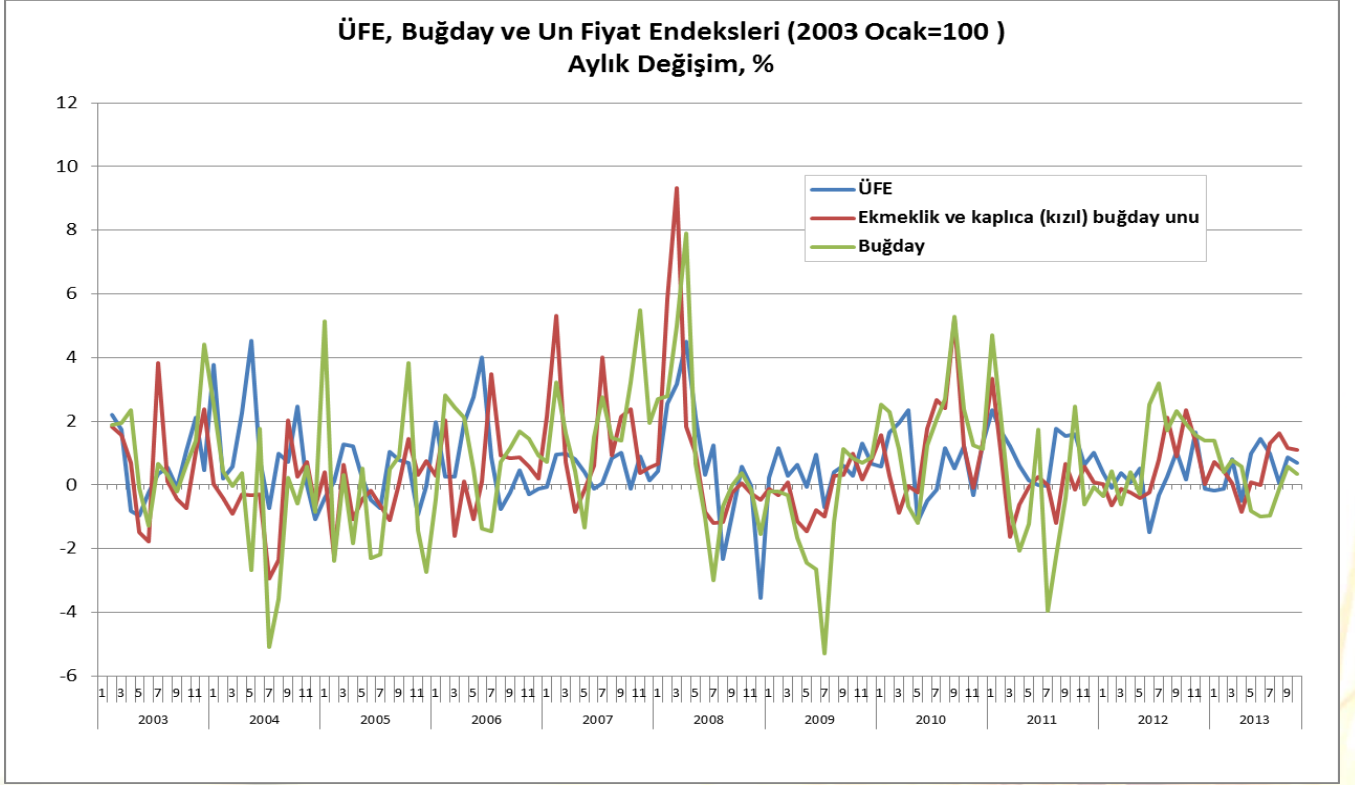
Buğdayda taban fiyat uygulaması da sektördeki un fiyatlarının oluşmasında önemli faktörlerden biri olmaktadır.

A. ÜFE BUĞDAY VE UN FİYAT ENDEKSLERİ

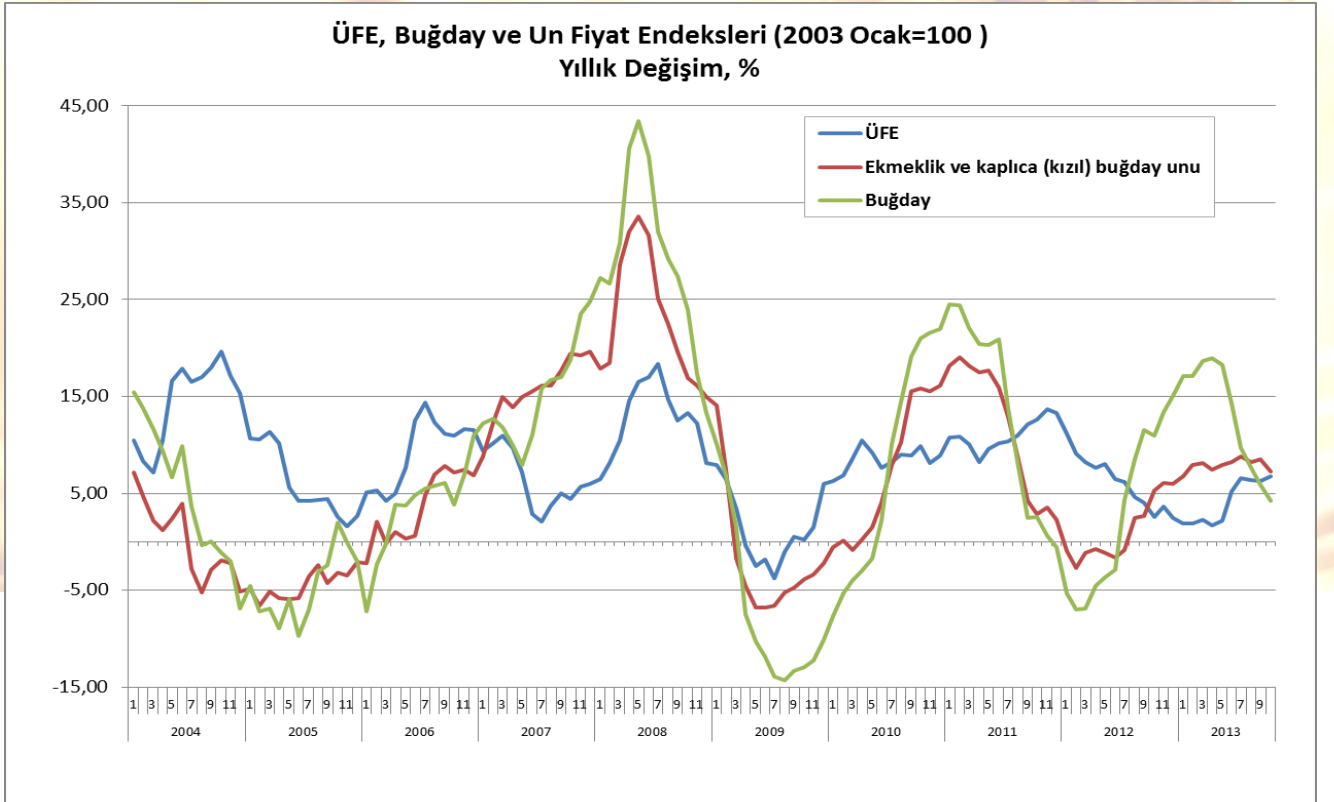

Grafik 10 : ÜFE, Buğday ve Un Fiyat Endeksleri

Kaynak: TÜİK

Grafik 11: ÜFE, Buğday ve Un Fiyat Endeksleri (Aylık Değişim)

Grafik 12: ÜFE, Buğday ve Un Fiyat Endeksleri (Yıllık Değişim)

Kaynak: TÜİK

Dünya buğday piyasasındaki gelişmeler çerçevesinde buğday fiyatları artışı 2011 yılında çarpıcı bir şekilde gözlemlenmiştir. Dünyadaki bu fiyat hareketi yurt içi piyasadaki buğday fiyatlarının da olumsuz seyretmesine neden olmuştur. Buna rağmen grafikten görüleceği üzere un fiyatları azalma trendine girmiş; ekmek fiyat artışları ise durağan bir seyir göstermiştir.

2013 yılı değerlerine bakıldığında ise 2012 yılında görülen un fiyatlarında görülen azalma trendi değişerek artışa geçmiştir. Buğday fiyatlarında da artış gözlenirken buğday fiyatları ve un fiyatları arasındaki fark artan bir trend izlemektedir.

TMO MÜDAHALE ALIM FİYATLARI (TL/TON)

Yıl	Makarnalık Buğday (TL/ton)	Artış (%)	Ekmeklik Buğday (TL/ton)	Artış (%)	ÜFE Artış Oranı (%)	Ekmeklik Buğday Fiyatının Karşılığı (\$/Ton)	Alım Dolar Buğday Fiyatı (FOB,\$/Ton)	Dünya Ekmeklik Buğday Fiyatı
2007	440	14	425	13	2,89	322	267	
2008	500	-	500	-	17,03	347		
2009	525	0	500	0	-1,86	325	238	
2010	575	10	550	10	7,64	348	247	
2011	640	11	605	10	10,19	368	331	
2012	705	10	665	8	8.1	356	283	

EK

1. Dünya Un Ticaretinde Ülke Payları

2004				2005					
Sıra	Ülke	Miktar (ton)	Değer (1000\$)	Birim Fiyat (\$/ton)	Sıra	Ülke	Miktar (ton)	Değer (1000\$)	Birim Fiyat (\$/ton)
1	Fransa	77644	243999	314	1	Türkiye	199951	432041	216
2	Belçika	73609	221682	301	2	Fransa	757509	206930	273
3	Türkiye	80370	203410	253	3	Belçika	708901	194786	275
4	Almanya	57004	186591	327	4	Kazakistan	932150	142363	153
5	İtalya	42913	139450	325	5	İtalya	523855	140083	267
6	İspanya	31838	103840	326	6	Almanya	474372	131786	278
7	Kazakistan	53073	94365	178	7	Pakistan	669238	909977	136
8	Hollanda	33344	93506	280	8	Çin	349988	89315	255
9	Kanada	23948	894455	374	9	Kanada	226403	87254	385
10	Çin	31061	802242	258	10	İspanya	255119	74792	293
11	Japonya	30446	77072	253	11	Japonya	289911	72845	251
12	Avustralya	27904	76569	274	12	Avustralya	259759	69778	269
13	ABD	26518	74279	280	13	B.E.A	266786	69734	261
14	Pakistan	29177	42690	146	14	Hollanda	225173	57332	255
15	İngiltere	10105	39035	386	15	ABD	191987	56319	293
16	Rusya	13542	34787	257	16	İngiltere	122399	48968	400
17	B.A.E	14043	29338	209	17	Rusya	233423	43659	187
18	Hindistan	13016	28843	222	18	Umman	92344	24043	26
19	Umman	90094	24899	276	19	Tunus	73068	22768	312
20	Malezya	57354	17848	311	20	Endonezya	102152	19684	193

Kaynak: FAO

2006

2007

<u>Sıra</u>	<u>Ülke</u>	<u>Miktar</u> (ton)	<u>Değer</u> (1000\$)	<u>Birim</u> <u>Fiyat</u> (\$/ton)	<u>Sıra</u>	<u>Ülke</u>	<u>Miktar</u> (ton)	<u>Değer</u> (1000\$)	<u>Birim</u> <u>Fiyat</u> (\$/ton)
1	Fransa	792651	229700	290	1	Kazakistan	145467	339224	233
2	Türkiye	3	224162	176	2	Türkiye	6	321011	258
3	Belçika	694037	195378	282	3	Fransa	766436	312337	408
4	Kazakistan	112247			4	Belçika	743155	290261	391
5	Almanya	570508	157979	277	5	Arjantin	887046	254605	287
6	İtalya	555057	140986	254	6	Almanya	565929	221733	392
7	Çin	401723	100181	249	7	Çin	743009	214329	288
8	Pakistan	472296	97216	20	8	ABD	356159	135631	381
9	Kanada	245980	95171	387	9	Pakistan	517782	110234	213
10	Hollanda	293895	81168	276	10	Kanada	224126	106137	474
11	Avustralya	242183	69841	288	11	Rusya	277579	94294	340
12	Japonya	290033	67899	234	12	İspanya	205779	82089	399
13	İspanya	229597	64927	283	13	İtalya	181933	82055	451
14	ABD	184854	58349	316	14	Avustralya	212644	80942	381
15	İngiltere	129090	46908	363	15	İngiltere	145818	73200	502
16	Rusya	191393	44754	234	16	Japonya	255377	65644	257
17	Sri Lanka	156799	39574	252	17	Sırbistan	145730	51853	356
18	Arjantin	163447	38784	237	18	Fas	105080	43824	417
19	B.A.E	111473	29671	266	19	Hollanda	88732	41333	466
20	Fas	83417	23837	286	20	Tanzanya	89691	41055	458

Kaynak: FAO

2008					2009				
<u>Sıra</u>	<u>Ülke</u>	<u>Miktar</u> (ton)	<u>Değer</u> (1000\$)	<u>Birim</u> <u>Fiyat</u> (\$/ton)	<u>Sıra</u>	<u>Ülke</u>	<u>Miktar</u> (ton)	<u>Değer</u> (1000\$)	<u>Birim</u> <u>Fiyat</u> (\$/ton)
1	Kazakistan	1800489	849228	471,6652	1	Türkiye	1806858	581471	321,81334
2	Türkiye	1211937	617572	509,57434	2	Kazakistan	2247828	574450	255,55781
3	Arjantin	986370	435499	441,51688	3	Arjantin	950499	294838	310,19286
4	Belçika	699345	386580	552,77438	4	Fransa	653807	259418	396,7807
5	Fransa	678551	359897	530,39049	5	Belçika	622389	249577	400,99841
6	Almanya	523131	295991	565,80665	6	Almanya	544270	222727	409,22153
7	Rusya	448064	197579	440,96156	7	ABD	268662	132282	492,37332
8	ABD	368527	137254	372,43947	8	Rusya	386244	121495	314,55505
9	Kanada	357744	133239	372,44231	9	Kanada	153522	98872	644,02496
10	BAE	188006	121337	645,38898	10	İngiltere	174121	98035	563,02801
11	Ukrayna	260098	118973	457,41605	11	Çin	236627	96003	405,71448
12	Avustralya	192005	108768	566,48525	12	Japonya	185410	58380	314,86975

13	İngiltere	130279	102131	783,94062	13	Hollanda	92123	52221	566,8617
14	İspanya	157610	85146	540,23222	14	Avustralya	94187	44813	475,78753
15	Hollanda	157164	82255	523,37049	15	Sırbistan	155300	42212	271,8094
16	Japonya	187060	80317	429,36491	16	Macaristan	120993	39757	328,58926
17	Çin	183887	77368	420,73665	17	İspanya	106067	39689	374,18801
18	Suriye	155527	73784	474,4128	18	Sri Lanka	92963	39575	425,707
19	Sırbistan	130810	62374	476,82899	19	Ukrayna	166944	38725	231,96401
20	Sri Lanka	104680	60303	576,06993	20	İtalya	57968	33310	574,62738

Kaynak: FAO

Kaynak: Trademap

2010

Sıra	Ülke	Miktar (ton)	Değer (1000\$)	Birim Fiyat (\$/ton)
1	Türkiye	1843193	598106	324
2	Arjantin	801797	276754	345
3	Fransa	607072	232049	382
4	Belçika	612049	230157	376
5	Almanya	621373	217401	350
6	ABD	319392	140393	440
7	Çin	277224	117712	425
8	Sri Lanka	275122	104561	380
9	İngiltere	183100	102274	559
10	Kanada	168973	96995	574
11	Japonya	196183	66928	341
	Dominik			
12	Cumhuriyeti	111407	53170	477
13	Avustralya	97989	43616	445
14	Tanzanya	84904	43588	513
15	Sırbistan	146167	41464	284
16	Pakistan	154883	39061	252
17	İtalya	63599	38179	600
18	Hollanda	96295	37500	389
	Güney			
19	Afrika	60772	36537	601
20	Mısır	99506	36056	362

Kaynak: Trademap

2011

Sıra	Ülke	Miktar (ton)	Değer (1000\$)	Birim Fiyat (\$/ton)
1	Türkiye	1985392	892119	449
2	Arjantin	875411	376005	430
3	Pakistan	1238354	351781	284
4	Fransa	579501	296939	512
5	Almanya	594037	275847	464
6	Belçika	493336	235162	477
7	Rusya	599545	214188	357
8	ABD	286397	154697	540
9	İngiltere	235384	144760	615
10	Çin	288289	143429	498
11	Sri Lanka	286536	140328	490
12	Kanada	157915	107840	683
13	İspanya	179294	83718	467
14	Japonya	191480	72730	380
15	Macaristan	149472	70919	474
16	Slovakya	127481	64447	506
17	İtalya	73940	55196	746
18	Sırbistan	121002	52407	433
19	Mısır	123396	47113	382
	Güney			
20	Afrika	69620	45571	655

2012

<u>Sıra</u>	<u>Ülke</u>	<u>Miktar</u> (ton)	<u>Değer</u> (1000\$)	<u>Birim</u> <u>Fiyat</u> (\$/ton)
1	Türkiye	1994404	841373	422
2	Kazakistan	2244661	606922	270
3	Arjantin	875865	342702	391
4	Almanya	664251	303379	457
5	Fransa	547553	253790	463
6	Pakistan	919561	248200	270
7	Belçika	508173	237729	468
8	UK	289932	152695	527
9	Çin	285217	149606	525
10	ABD	272354	144069	529
11	Kanada	122572	90941	742
12	Sri Lanka	197872	88175	446
13	Hindistan	208630	78796	378
14	Japonya	192744	73590	382
15	İspanya	149476	67408	451
16	Fas	146654	67400	460
17	Rusya	160498	65174	406
18	Macaristan	152104	59290	390
19	İtalya	83985	57196	681
20	GüneyAfrika	107237	55279	515

2. Ülkelere Göre Buğday Unu İhracatımız

2001			2002		
Ülke	Miktar (kg)	Değer (\$)	Ülke	Miktar (kg)	Değer (\$)
Genel Toplam	171.675.282	30.826.876	Genel Toplam	253.092.924	47.559.918
İsrail	33.973.150	5.958.932	İsrail	48.236.520	9.350.721
Azerbeycan	30.117.878	5.594.777	Eritre	51.005.000	8.452.775
Kes.Ülke ve					
Böl.	22.078.030	4.330.644	Azerbeycan	30.963.483	6.019.247
Eritre	21.050.000	3.313.324	Libya	17.271.750	4.428.615
Antartika	14.400.000	2.477.250	Endonezya	17.421.500	3.206.344
Endonezya	11.014.000	2.137.092	Arnavutluk	13.779.950	2.550.518
Arnavutluk	10.943.840	1.907.675	Madagaskar	11.726.000	2.000.327
			Kes.Ülke ve		
Gürcistan	10.166.680	1.808.157	Böl.	9.735.953	1.902.745
B.A.E.	4.200.000	642.600	Cezayir	9.375.060	1.642.094
Lübnan	2.872.500	523.785	Ürdün	8.711.560	1.612.615
Angola	2.220.000	460.180	Antartika	7.740.000	1.393.200
Ürdün	1.380.000	282.900	Lübnan	5.242.600	989.753
Singapur	1.461.000	271.706	Gürcistan	4.097.520	725.839
K.K.Türk.Cum.	1.033.649	241.314	Suriye	4.020.000	717.256
Etiyopya	1.025.000	158.875	Filistin	2.420.500	409.006
Suriye	900.000	148.500	Cibuti	1.734.000	322.550
Bolivya	700.000	140.000	Gana	1.753.000	285.801
Namibya	594.000	134.244	K.K.Türk.Cum.	726.798	225.436
Ukrayna	390.000	62.400	Mısır	1.500.000	217.500
Filistin	216.000	38.880	Somali	1.000.000	198.536
Güney Kore	200.000	38.180	Yemen	852.000	167.244
Malezya	154.250	36.736	Küba	880.000	167.200
Sırbistan-					
Karadağ	111.000	17.010	Singapur	770.600	152.245
Makedonya	83.525	13.739	Honduras	440.000	86.240
Moldova	34.452	13.636	Angola	225.000	54.500
Tanzanya	44.000	10.120	Brezilya	242.000	45.012
Rusya					
Federasyonu	51.655	9.925	Tayland	242.000	41.514
İngiltere	26.780	9.251	Malezya	198.000	36.687
Ege Serbest					
Bölge	41.356	7.828	Malavi	220.000	35.695
Benin	42.000	7.560	Filipinler	220.000	32.560
Almanya	29.600	7.072	Mozambik	110.000	20.460
İran	42.000	6.397	Türkmenistan	58.194	15.438
			Ege Serbest		
Bulgaristan	40.000	6.000	Bölge	73.000	14.776
Belçika-					
Lüksemburg	10.330	4.728	İngiltere	15.105	9.464
Tayland	22.000	4.224	Yunanistan	22.600	5.876

A.B.D.	1.080	397
Bosna-Hersek	1.000	330
Kazakistan	3.750	278
Hong Kong	547	150
Hollanda	150	54
Yunanistan	50	16
Malta	30	10
Fransa	0	0

Genel Toplam 171.675.282 30.826.876

2003	Miktar (kg)	Değer (\$)
Genel Toplam	593.169.006	111.405.222
Libya	105.562.370	31.240.972
Kes.Ülke ve Böl.	114.540.644	14.625.761
İsrail	61.369.870	10.721.551
Eritre	50.766.000	8.738.000
Irak	45.855.696	6.869.126
Endonezya	28.028.000	4.784.113
Azerbeycan	25.085.912	4.725.247
Arnavutluk	21.467.320	4.117.563
Venezuela	21.000.000	3.801.000
Gürcistan	17.282.200	3.154.164
Ürdün	10.392.220	1.890.921
Gambiya	9.103.375	1.634.457
Yemen	8.800.000	1.555.136
Sırbistan-Karadağ	7.000.000	1.240.400
Sierra Leone	6.493.284	1.172.893
Malavi	5.940.750	1.024.576
Güney Afrika	5.992.720	935.588
Moldova	4.473.800	868.618
Madagaskar	5.420.000	844.558
Lübnan	4.630.350	816.590
K.K.Türk.Cum.	3.384.476	815.648
Gana	5.275.740	784.020
Liberya	2.625.000	761.730
Haiti	2.970.000	619.547

Senegal	23.000	5.290
Kongo	5.000	4.385
Almanya	5.514	3.222
Norveç	6.120	2.008
Rusya Federasyonu	3.500	1.735
Belçika	985	1.556
Makedonya	3.000	1.297
A.B.D.	2.592	1.016
Slovakya	4.000	1.000
Romanya	2.000	1.000
Afganistan	5.000	765
Avustralya	800	288
B.A.E.	1.000	250
Kazakistan	500	196
Özbekistan	220	121
Genel Toplam	253.092.924	47.559.918

2004	Miktar (kg)	Değer (\$)
Genel Toplam	786.016.683	197.464.316
Irak	198.040.565	53.628.368
Libya	88.332.750	27.611.424
Gürcistan	92.212.533	20.021.915
İsrail	65.793.850	16.265.933
Bulgaristan	50.601.925	13.050.154
Eritre	56.648.250	12.847.997
Azerbeycan	31.877.393	8.244.379
Endonezya	28.259.000	6.399.865
Arnavutluk	26.676.500	5.999.338
Sırbistan-Karadağ	19.382.827	4.654.470
Gambiya	19.740.000	4.503.070
Cezayir	17.826.000	3.813.758
Ürdün	13.165.590	3.021.795
Suriye	13.388.620	2.535.490
Sierra Leone	7.512.544	1.742.247
Romanya	5.348.000	1.412.478
K.K.Türk.Cum.	5.274.442	1.322.636
Makedonya	5.197.000	1.258.325
Moldova	4.849.500	1.152.094
Lübnan	3.842.250	976.079
Filistin	4.343.520	960.594
Malavi	4.218.000	860.350
Rusya Federasyonu	3.185.000	746.045
Gana	3.821.750	716.106

Suriye	3.511.480	579.058	Suudi		
Filistin	2.995.000	528.900	Arabistan	2.346.000	700.044
Bulgaristan	2.366.000	487.578	Sri Lanka	3.096.000	464.400
Angola	2.816.000	470.677	Ukrayna	1.479.000	404.670
Sri Lanka	1.320.000	191.400	Haiti	1.202.000	284.563
Honduras	880.000	154.996	Çad	880.000	207.605
Malezya	528.000	142.736	Cibuti	882.000	176.265
Suudi			Moritanya	500.000	147.806
Arabistan	442.800	118.068	Güney Kore	602.000	143.533
Filipinler	748.000	116.433	Mısır	750.000	138.750
Mersin Serbest			Filipinler	660.000	138.557
Bölge	418.020	94.055	Angola	428.000	100.582
Güney Kore	400.000	88.528	Yemen	500.000	87.050
İran	400.000	85.009	Madagaskar	427.000	80.030
Rusya			İngiltere	99.860	60.203
Federasyonu	380.000	75.244	Kongo	240.000	57.600
Romanya	350.000	65.000	İsviçre	212.600	55.912
Brezilya	312.000	55.552	Kenya	258.000	55.470
İngiltere	90.633	50.200	Uganda	258.000	54.438
Çad	264.000	47.564	Gine	220.000	48.400
Avustralya	228.700	41.339	B.A.E.	275.000	45.917
Makedonya	122.500	33.070	Bosna-Hersek	150.000	36.677
Mayotte	176.000	32.975	Kamerun	110.000	27.401
B.A.E.	162.000	27.800	Mali	88.000	23.576
Bosna-Hersek	125.000	26.405	Türkmenistan	75.000	23.422
Ege Serbest			Senegal	110.000	22.500
Bölge	93.080	20.591	Tanzanya	104.450	21.600
Surinam	108.000	20.101	Togo	120.000	18.000
Tayland	107.550	20.017	Güney Afrika	120.000	18.000
Türkmenistan	43.500	16.339	Ege Serbest		
A.B.D.	25.200	9.700	Bölge	31.375	14.094
Mali	44.000	8.066	Mozambik	64.500	13.223
Trinidad ve			Benin	44.000	10.960
Tobago	41.280	7.373	Ekvator	47.000	9.530
Kongo	44.000	7.031	Malezya	44.000	8.768
Tanzanya	44.000	7.031	Belçika	19.606	5.731
Hollanda	22.000	7.015	A.B.D.	10.095	5.156
Maritus	44.000	6.512	Özbekistan	3.450	2.432
Belçika	15.215	5.151	Afganistan	3.250	1.889
Kamerun	20.000	3.476	Tacikistan	11.000	1.560
Gine	6.850	3.075	Kazakistan	3.532	890
Etiyopya	5.025	2.437	Almanya	2.100	813
Almanya	4.200	1.994	Danimarka	1.000	516
Bursa S.Bölge	2.016	1.867	Fransa	116	403
Özbekistan	1.200	1.282	Kanada	640	317
Fransa	800	508			
Tacikistan	500	318			
Kanada	480	295			

Kazakistan 250 277

Yunanistan 300 153

2005

Ülke	Miktar (kg)	Değer (\$)
Genel Toplam	1.978.903.746	425.870.020
Irak	1.147.015.870	240.662.527
Libya	228.853.350	61.087.653
Sri Lanka	154.472.829	28.288.512
Pakistan	50.000.000	20.705.237
Gürcistan	57.221.851	10.324.812
Endonezya	49.296.000	9.187.728
Eritre	46.546.000	8.791.015
Azerbeycan	26.031.371	5.474.611
İsrail	31.144.340	5.285.300
Angola	22.018.500	4.910.507
Arnavutluk	22.271.610	3.996.463
Gambiya	17.130.000	3.217.135
Madagaskar	17.023.750	3.153.424
Cezayir	13.705.000	2.323.513
Tanzanya	10.063.920	2.073.494
K.K.Türk.Cum.	6.573.783	1.403.642
Mozambik	7.708.500	1.350.361
Gine	6.382.000	1.294.361
Cibuti	5.586.500	1.036.331
Suriye	5.765.000	929.623
Mısır	6.123.000	906.384
Malavi	4.133.000	760.155
Gana	3.272.350	660.118
Sudan	3.864.000	656.283
Güney Kore	2.558.000	633.267
Ürdün	3.201.400	629.357
Suudi Arabistan	2.304.600	627.531
Rusya		
Federasyonu	3.272.500	574.148
Yemen	2.500.000	552.250
B.A.E.	3.055.750	544.023
Çad	2.267.000	409.067
Filipinler	1.783.600	351.425
Burkina Faso	1.867.500	324.563
Singapur	1.164.000	213.149
Doğu Timor	1.126.307	211.922
Tayland	1.054.000	196.708
İsviçre	1.153.620	182.640
Kamerun	979.000	178.127
Somali	977.500	172.894
Bosna-Hersek	124.465	172.715

2006

Ülke	Miktar (kg)	Değer (\$)
Genel Toplam	1.250.088.442	272.833.038
Irak	531.175.809	116.680.517
Libya	179.877.650	43.403.853
Endonezya	74.380.350	15.704.025
İsrail	55.240.602	11.103.150
Eritre	55.200.000	10.927.700
Gambiya	35.119.750	7.411.957
Azerbeycan	27.271.626	5.968.950
Gine	25.697.299	5.653.649
Arnavutluk	24.464.650	4.883.734
Gürcistan	20.280.251	4.084.495
Madagaskar	18.217.550	3.962.209
Tanzanya	18.151.100	3.317.428
Filistin	9.695.060	2.966.780
Cezayir	16.128.750	2.937.170
Sudan	11.618.000	2.395.289
Suriye	9.734.150	2.007.814
Yemen	6.696.300	1.834.786
Angola	10.368.900	1.816.570
Sierra Leone	6.989.719	1.720.730
Gana	7.837.000	1.659.590
Cibuti	7.669.750	1.581.008
Filipinler	7.837.600	1.523.407
K.K.Türk.Cum.	5.612.753	1.367.807
Tayland	6.461.289	1.345.487
Sri Lanka	7.361.250	1.333.872
Mozambik	6.274.750	1.261.452
Lübnan	6.998.250	1.244.574
Singapur	5.729.000	1.111.010
Güney Afrika	5.059.500	1.095.577
Güney Kore	4.027.000	1.005.482
B.A.E.	5.363.500	998.882
Kamerun	4.374.000	949.471
Hindistan	3.990.000	871.616
Ürdün	3.582.024	809.642
Suudi Arabistan	2.685.000	749.261
Rusya		
Federasyonu	3.100.000	658.500
Hong Kong	1.790.985	436.438
Togo	1.446.000	307.629
Kenya	1.615.200	306.501
Malezya	1.481.000	300.923

Malezya	765.000	145.609	Malavi	1.400.000	300.888
Filistin	605.520	121.815	Kes.Ülke ve Böl.	870.000	297.393
Samsun					
Serb.Bölge	506.000	93.610	Doğu Timor	1.296.000	277.691
Tayvan	516.000	93.432	Senegal	845.500	228.968
Togo	484.000	92.144	Maldivler	1.165.600	227.723
Haiti	420.000	84.000	Kuzey Kore	1.312.000	215.168
Maldivler	528.000	83.424	Burkina Faso	831.000	170.331
Moğolistan	456.000	81.939	Komorolar	636.000	150.028
Moritanya	580.500	81.851	Çad	664.500	136.237
Hong Kong	424.902	80.152	İngiltere	199.242	110.736
			Orta Afrika		
Afganistan	282.400	61.113	Cumhuriyeti	453.700	97.267
			Mersin Serbest		
Vietnam	259.500	50.015	Bölge	406.770	95.563
Makedonya	287.297	49.763	Nijer	460.000	95.448
İngiltere	80.860	40.385	Gabon	250.200	67.843
Şeyseller	176.000	34.320	Haiti	304.000	67.298
Senegal	151.067	29.554	Benin	226.000	50.465
Zaire(Kongo					
Dem. Cum.)	109.520	26.300	Bosna-Hersek	50.123	47.317
Komorolar	133.000	25.713	Pakistan	120.000	44.095
Sırbistan-Karadağ	119.000	22.910	Şeyseller	216.000	43.632
Panama	106.171	21.128	Kongo	207.500	42.768
Ege Serbest					
Bölge	26.925	14.384	Ekvator Ginesi	157.500	30.375
Belçika	22.857	11.803	Avustralya	60.000	29.328
Kongo	44.000	11.000	Gine Bissau	132.000	28.380
			Sao Tome ve		
Güney Afrika	46.000	9.880	Prin.	137.750	26.861
Bulgaristan	42.518	9.237	Moğolistan	164.000	26.361
Ekvator Ginesi	44.000	7.652	Etiyopya	129.000	25.542
Yunanistan	32.550	7.204	Bulgaristan	100.750	23.357
			Ege Serbest		
A.B.D.	14.800	6.645	Bölge	57.454	22.076
Gabon	21.820	5.952	Maritus	110.000	22.000
Trakya Serbest					
Bölge	10.000	4.200	Panama	89.812	18.142
Romanya	3.200	1.604	İran	90.000	17.100
Kazakistan	1.923	1.500	Belçika	13.852	12.102
Türkmenistan	2.000	1.180	A.B.D.	17.390	8.841
Mersin Serbest					
Bölge	2.000	1.136	Mısır	41.000	8.604
Moldova	1.000	593	Liberya	45.000	7.920
Kırgızistan	1.000	421	Afganistan	3.450	7.430
			ABD Virjin		
Katar	1.200	342	Adaları	20.000	6.600
Özbekistan	1.330	315	Ruanda	23.000	4.370

Umman	1.150	250
Nijerya	0	0
Fransa	0	0

Kolombiya	20.000	4.000
Yunanistan	18.850	3.982
Mali	22.000	3.929
Almanya	11.052	3.011
Bursa S.Bölge	6.100	2.958
Türkmenistan	4.700	2.256
Moldova	2.410	1.438
Romanya	1.500	716
Arjantin	1.160	603
Japonya	640	317
Özbekistan	420	297
İspanya	150	210
Hollanda	2.000	122
Fransa	0	0

2007

Ülke	Miktar (kg)	Değer (\$)
Genel Toplam	1.216.760.594	424.398.825
Irak	481.312.484	158.026.283
Libya	213.349.050	95.012.415
Endonezya	162.452.650	47.254.465
Eritre	49.240.000	15.410.980
Gambiya	35.392.600	11.560.625
İsrail	35.464.490	11.066.092
Küba	26.333.800	10.844.057
Maritus	17.003.000	8.977.462
Azerbeycan	20.014.640	7.041.656
Gine	16.869.500	5.838.455
Filistin	14.404.260	4.800.809
Tanzanya	10.632.000	3.952.327
Arnavutluk	12.346.700	3.887.355
Cezayir	8.058.000	3.337.963
Sudan	10.364.000	3.300.711
Cibuti	9.746.700	3.261.276
Gürcistan	8.533.776	2.895.295
Madagaskar	7.300.500	2.207.855
Sierra Leone	6.500.000	2.010.000
Lübnan	5.350.000	1.995.000
K.K.Türk.Cum.	4.441.814	1.823.276
Çad	5.631.000	1.790.345

2008

Ülke	Miktar (kg)	Değer (\$)
Genel Toplam	1.213.077.199	617.825.496
Irak	442.330.022	230.571.592
Endonezya	248.742.650	118.862.023
Libya	171.764.100	99.834.630
Sudan	66.893.450	34.045.773
İsrail	43.603.842	19.736.936
Filipinler	30.577.000	13.088.117
Angola	22.524.000	10.831.907
Tayland	18.290.142	9.037.598
B.A.E.	17.255.700	8.707.747
Gürcistan	18.683.506	7.711.890
Azerbeycan	9.007.840	5.423.039
Cibuti	11.560.311	5.358.289
Cezayir	11.101.500	5.014.441
Somali	9.942.154	4.787.852
Gambiya	7.791.000	3.571.670
Suriye	6.899.504	3.567.756
Arnavutluk	7.492.750	3.250.168
Suudi Arabistan	4.276.500	2.856.829
Çad	5.952.000	2.557.376
Tanzanya	4.695.000	2.341.150
Sierra Leone	4.358.192	2.301.335
Maritus	4.287.408	2.255.044

Gana	5.120.000	1.755.322
B.A.E.	4.050.975	1.750.117
Kenya	6.809.000	1.741.305
Suriye	5.565.000	1.535.718
Suudi Arabistan	2.904.000	1.238.098
Yemen	3.903.250	1.069.491
Güney Kore	2.998.940	893.675
Kamerun	3.070.500	887.427

Eritre	4.390.000	2.079.686
Filistin	3.874.200	1.887.878
K.K.Türk.Cum.	3.099.389	1.882.205
Gana	3.970.900	1.807.013
Kenya	3.401.500	1.655.419
Güney Kore	3.260.660	1.575.744
Malezya	3.371.760	1.555.547
Ürdün	2.841.000	1.378.412

Mozambik	1.957.000	668.330	Gine	2.156.500	1.099.602
Kuzey Kore	2.333.300	592.658	Mozambik	1.889.000	1.027.224
Maldivler	2.044.800	572.544	Singapur	2.206.500	980.806
Hindistan	1.517.000	553.670	A.B.D.	1.601.868	929.158
Tayland	2.155.569	535.170	Kamerun	1.386.000	688.365
Senegal	1.282.500	489.036	Kamboçya	840.000	401.455
Togo	1.126.000	460.523	Yemen	718.000	320.264
Avustralya	886.000	365.104	Letonya	1.161.000	318.114
Komorolar	722.500	305.743	Hindistan	940.000	296.100
Sri Lanka	1.070.000	262.150	Togo	583.200	275.293
Kosova	381.304	228.795	Avustralya	339.000	264.220
Malezya	806.000	221.784	Komorolar	429.800	257.212
A.B.D.	360.109	217.080	Benin	381.000	186.985
Singapur	595.000	188.104	İngiltere	218.887	186.589
Moldova	147.000	165.755	Fildişi Kıyısı	239.000	140.150
İngiltere	359.165	165.375	Katar	202.000	118.936
Haiti	527.000	137.106	Umman	228.910	111.708
Rusya					
Federasyonu	450.000	123.750	Madagaskar	240.000	108.000
			Rusya		
Filipinler	503.500	118.468	Federasyonu	300.000	100.500
Ürdün	274.600	114.340	İspanya	120.000	71.064
Ege Serbest					
Bölge	156.702	85.698	Ekvator Ginesi	88.000	51.700
Benin	266.000	79.145	Mayotte	86.360	51.460
Malavi	263.000	77.345	Lübnan	84.355	50.802
Fransa	230.300	70.665	Kosova	100.000	43.400
Angola	166.196	69.822	Japonya	66.000	40.040
Bulgaristan	200.000	68.800	Bosna-Hersek	19.750	29.698
Ekvator Ginesi	152.000	55.021	Yunanistan	43.950	25.384
Nijer	129.000	40.635	Belçika	25.324	23.131
Orta Afrika					
Cumhuriyeti	138.000	38.902	Hong Kong	23.000	18.190
Mersin Serbest			Ege Serbest		
Bölge	100.650	34.837	Bölge	17.846	14.172
Etiyopya	80.000	26.800	İran	44.000	12.500
Yunanistan	56.500	21.487	Güney Afrika	18.000	9.360
Sao Tome ve					
Prin.	69.000	18.975	Türkmenistan	8.845	8.273
Afganistan	20.000	17.127	Gabon	7.500	5.330
Bursa S.Bölge	21.650	13.932	Almanya	4.153	3.832
Belçika	12.800	8.314	Afganistan	3.550	3.794
Zaire(Kongo					
Dem. Cum.)	18.000	6.392	Yeni Zelanda	2.225	3.546
Gabon	9.240	4.531	Kazakistan	2.000	2.260
Türkmenistan	2.000	2.989	Bursa S.Bölge	2.500	1.967
İsviçre	4.450	2.108	Sirbistan	2.500	1.480
Almanya	652	1.704	Avusturya	1.064	1.352

Kocaeli		
Serb.Bölge	1.600	1.036
Danimarka	1.000	585
Hollanda	772	322
Fiji	106	313
Japonya	0	0

Bulgaristan	1.000	1.273
İtalya	2.000	1.161
Danimarka	992	957
Nijerya	390	807
Tacikistan	750	715
Romanya	1.000	696
Mersin Serbest Bölge	750	584
Fransa	470	466
Kanada	280	355

2009

Ülke	Miktar (kg)	Değer (\$)
Genel Toplam	1.805.652.306	580.904.540
Irak	789.607.198	279.403.700
Endonezya	443.103.685	123.436.545
Filipinler	103.518.300	30.042.537
Sudan	67.628.200	20.972.727
Libya	48.998.842	19.259.331
İsrail	54.155.360	14.342.621
Angola	28.690.600	9.834.488
Tayland	29.662.745	9.808.518
Güney Kore	19.533.695	6.642.511
B.A.E.	19.563.030	5.857.770
Gambiya	20.340.650	5.771.659
Filistin	13.419.733	5.055.568
Ürdün	17.741.000	4.874.815
Madagaskar	14.811.000	4.298.645
Maldivler	11.672.400	3.820.509
Cibuti	12.921.950	3.594.167
Malezya	11.294.591	3.353.038
Tanzanya	11.244.900	3.280.531
Gürcistan	9.968.626	2.823.681
Singapur	8.626.000	2.489.363
Umman	8.226.500	2.479.363
Gana	7.424.000	2.251.961
Suudi Arabistan	4.549.000	2.023.979
Lübnan	6.742.536	1.949.063
Suriye	4.943.200	1.823.719
Kenya	6.503.500	1.760.713
Cezayir	5.074.000	1.288.571
Mozambik	3.586.000	1.068.200
Yemen	3.470.000	1.037.092
K.K.Türk.Cum.	1.991.372	736.179
Azerbeycan	1.954.825	707.999
Sierra Leone	2.170.500	661.479
Kamerun	1.608.000	579.785

2010

Ülke	Miktar (kg)	Değer (\$)
Genel Toplam	1.836.100.410	596.156.518
Irak	818.454.487	295.468.609
Endonezya	462.005.709	131.270.145
Filipinler	100.128.805	27.716.328
Sudan	36.459.450	11.779.234
Tayland	36.673.835	11.652.873
Gambiya	35.517.750	10.228.980
Madagaskar	32.403.000	9.375.729
B.A.E.	28.716.626	8.794.496
Küba	25.300.000	6.810.100
Güney Kore	18.255.720	6.391.164
İsrail	18.928.704	5.669.962
Filistin	17.213.500	5.568.641
Yemen	20.976.000	5.353.805
Haiti	15.253.880	5.063.542
Mozambik	15.895.000	5.054.980
Gana	17.285.000	4.829.887
Pakistan	4.136.536	4.653.097
Cibuti	14.796.100	4.149.827
Malezya	12.421.653	3.108.666
Tanzanya	10.618.500	3.023.434
Gine	7.686.900	2.885.111
Kenya	11.033.000	2.693.005
Maldivler	8.135.100	2.633.178
Singapur	9.321.000	2.588.137
Suudi Arabistan	5.860.500	2.220.799
Ürdün	5.221.350	1.525.765
K.K.Türk.Cum.	3.256.325	1.258.916
Zimbabve	3.908.000	1.235.752
Maritus	3.035.050	1.209.538
Suriye	4.392.000	1.125.828
Umman	3.952.000	1.084.096
Cezayir	3.096.000	794.635
Güney Afrika	2.167.165	776.880

İran	1.591.100	415.925	Malavi	2.271.000	698.273
Kamboçya	840.000	309.185	Arnavutluk	2.055.075	638.371
Benin	936.000	278.350	Sierra Leone	1.464.787	510.036
Kongo	842.500	248.616	Somali	1.870.875	472.407
Çad	734.500	226.597	Lübnan	1.532.557	470.907
Sri Lanka	745.000	206.015	Azerbeycan	751.790	319.574
Güney Afrika	665.000	197.478	Mısır	1.026.390	313.600
Katar	477.400	179.226	Mersin Serbest		
Maritus	575.000	174.225	Bölge	1.332.500	303.718
Malavi	479.000	155.031	Kırgızistan	158.786	302.187
Bosna-Hersek	42.680	144.818	Rusya		
Somali	460.000	140.530	Federasyonu	670.000	291.400
Haiti	480.000	138.907	Kostarika	618.050	281.770
İngiltere	133.713	108.750	Benin	923.000	278.891
Etiyopya	286.000	94.784	Libya	825.744	269.034
Trinidad ve			Gürcistan	643.500	251.339
Tobago	238.886	77.173	Togo	689.000	247.631
Gine	164.000	47.071	Gine Bissau	690.000	235.980
Vietnam	120.000	37.282	Kamerun	697.300	222.341
Yeni Zelanda	71.500	34.063	Katar	609.000	199.122
Togo	96.000	29.735	Çad	576.000	177.351
Mısır	88.000	29.462	Dominik Cum.	336.000	140.053
Senegal	105.000	26.468	Komorolar	306.500	127.363
Kostarika	72.000	21.428	Angola	325.000	122.778
Belçika	27.890	20.798	Ekvator Ginesi	341.500	122.521
A.B.D.	41.544	17.703	İngiltere	149.456	99.558
Dominik	48.000	17.040	Kongo	279.750	88.776
Şeysteller	48.000	16.920	Liberya	137.970	80.709
Dominik Cum.	47.950	16.138	A.B.D.	237.070	72.177
Hong Kong	43.144	14.251	Vietnam	241.000	69.895
Japonya	52.000	13.520	Özbekistan	38.316	57.962
Komorolar	46.600	13.185	Tonga	144.000	52.395
Şili	48.000	13.085	Etiyopya	192.000	52.128
Yunanistan	35.500	10.722	Hong Kong	156.000	46.559
Tayvan	20.000	10.707	Samoa	120.000	42.379
Ege Serbest			Orta Afrika		
Bölge	16.112	10.363	Cumhuriyeti	120.000	42.300
Brunei	23.000	8.648	Yeni Zelanda	70.000	41.650
Mayotte	22.075	8.586	Şeysteller	120.000	38.961
Arnavutluk	29.240	8.448	Nijer	90.000	38.700
Menemen Deri			Kazakistan	38.000	37.656
S.Bölge	14.100	7.647	Afganistan	88.850	31.977
Gine Bissau	23.000	6.788	Moldova	60.920	30.505
Çin	23.000	6.661	Tayvan	96.000	26.892
El Salvador	21.600	5.763	Dominik	72.000	25.370

Türkmenistan	4.600	4.953
Almanya	2.483	2.575
Afganistan	2.700	2.340
Kazakistan	3.688	2.266
Gabon	4.020	2.228
Mersin Serbest Bölge	2.550	1.691

Malta	72.500	21.718
Türkmenistan	17.962	19.278
Fildişi Kıyısı	45.380	18.230
Belçika	27.210	16.502
Bursa S.Bölge	19.200	14.568
Kiribati	45.000	13.050

Bursa S.Bölge	2.700	1.601
Bulgaristan	2.000	1.482
Kuveyt	825	1.381
Kanada	360	876
Fransa	420	766
İsviçre	590	681
Kosova	2.040	608
Ruanda	1.000	590
Avusturya	1.000	536
Meksika	1.013	506
Hollanda		
Antilleri	135	251
Bangladeş	150	188
Uganda	60	102

Menemen Deri		
S.Bölge	17.900	11.767
Botsvana	43.000	10.711
İran	10.500	10.500
Bahreyn	24.000	8.112
Sri Lanka	24.000	7.309
Vanuatu	24.000	6.960
Hindistan	21.000	6.800
Almanya	8.500	3.765
Gabon	7.400	3.617
Uganda	1.350	3.150
Ege Serbest Bölge	3.750	2.636
Avustralya	2.000	1.614
Danimarka	3.000	1.350
Norveç	1.920	1.343
Kanada	3.000	846
Yunanistan	1.324	777
Bulgaristan	1.000	599
Kosova	2.040	561
Romanya	500	500
Arjantin	600	474
Fransa	234	463
Tacikistan	500	400
Brezilya	1.109	383
Senegal	200	200

2011		
Ülke	Miktar (kg)	Değer (\$)
Genel Toplam	1.984.886.327	891.711.448
Irak	841.705.102	394.908.214
Endonezya	376.027.850	137.584.814
Libya	164.411.998	101.231.596
Filipinler	105.459.459	40.631.210
İsrail	46.416.490	19.611.339
Gambiya	41.948.600	17.675.259
Tayland	38.146.785	15.997.723
Madagaskar	37.456.000	15.652.373
Filistin	25.061.730	10.270.274

2012		
Ülke	Miktar (kg)	Değer (\$)
Genel Toplam	1.992.527.487	840.423.103
Irak	905.486.900	409.411.119
Endonezya	209.465.500	73.558.586
Filipinler	177.799.850	68.514.462
Libya	91.766.031	38.520.130
Madagaskar	61.136.400	24.044.505
Tayland	48.497.310	19.395.456
Angola	46.758.225	19.276.443
Sudan	45.853.440	21.525.062
Gambiya	42.087.350	16.741.768

Kenya	24.800.375	9.617.820	Gana	40.633.550	16.083.093
Gana	24.300.135	9.113.713	Filistin	37.827.590	16.324.247
Maritus	23.100.000	9.997.000	Kenya	29.901.075	11.765.794
B.A.E.	17.874.278	7.584.856	İsrail	25.537.047	9.740.503
Angola	16.476.650	6.365.257	Suriye	21.890.050	10.838.840
Sudan	14.920.000	6.590.829	Cibuti	21.032.850	7.918.542
Mozambik	13.612.320	5.388.207	Sierra Leone	17.946.561	7.684.715
Haiti	13.350.000	6.013.231	Tanzanya	16.442.500	6.619.062
Cibuti	12.342.500	4.791.848	BAE	15.848.833	6.648.253
Gine	11.804.800	5.258.051	Liberya	12.675.823	5.063.430
Tunus	10.972.150	4.366.916	Gine	12.265.750	5.225.311
Malezya	10.811.700	3.984.760	Singapur	9.697.792	3.952.705
Güney Kore	10.028.750	4.819.652	Malezya	9.482.700	3.481.699
Tanzanya	9.187.225	3.735.049	Suudi Arabistan	7.751.575	3.358.663
Suudi Arabistan	7.489.100	3.733.734	Haiti	6.922.000	2.858.666
K.K.Türk.Cum.	7.142.610	3.244.842	Arnavutluk	6.359.566	2.140.802
Arnavutluk	6.867.956	2.474.691	Güney Afrika	5.976.600	2.296.717
Singapur	6.259.796	2.510.448	Cumhuriyeti		
Somali	4.770.891	8.544.749	Zimbabve	5.304.000	2.173.310
Sierra Leone	4.690.198	1.877.902	Benin	5.283.500	2.342.781
Umman	4.675.000	1.774.488	Kuzey Kıbrıs	5.204.029	2.242.917
Zimbabve	4.442.850	1.727.689	Türk Cum.		
Pakistan	4.320.360	6.194.405	Kamerun	5.162.550	2.061.892
Samsun			Güney Kore	3.704.824	1.752.167
Serb.Bölge	3.990.000	1.870.000	Dominik	3.013.500	1.282.960
Güney Afrika	3.841.100	1.480.086	Cumhuriyeti		
Hindistan	3.619.000	1.384.511	Samsun Serbest	2.800.000	937.664
Maldivler	2.534.775	962.464	Bölgesi		
Cezayir	2.365.000	982.658	Umman	2.160.000	683.505
Liberya	2.220.009	897.249	Somali	2.006.500	1.048.413
Kamerun	2.182.500	827.444	Eritre	2.000.000	794.000
Çad	1.620.000	632.012	Hong Kong	1.990.450	848.072
Dominik Cum.	1.592.500	766.997	Yemen	1.875.752	717.071
Yemen	1.568.984	605.954	Mısır	1.805.000	815.008
Azerbeycan	1.556.829	748.673	Mauritius	1.788.700	623.071
Suriye	1.404.000	607.312	Vietnam	1.658.500	561.074
Uganda	1.355.000	548.345	Komorolar	1.636.300	614.357
Komorolar	1.237.000	520.303	Çad	1.510.000	620.966
Etiopya	1.080.000	378.480	Azerbaycan	1.273.468	569.655
Hong Kong	1.051.820	462.867	Kostarika	1.213.864	574.117
Senegal	930.000	301.556	Fildişi Kıyısı	1.143.200	454.593
Kostarika	790.450	381.981	Togo	1.077.500	411.668
Mısır	777.000	326.769	Mozambik	1.062.375	412.648
Fiji	710.500	306.613	Fiji	979.500	385.435
Lübnan	703.284	334.448	Lübnan	921.874	394.326
Ürdün	650.506	257.045	Ürdün	901.551	368.571
			Panama	727.900	328.959
			Gine Bissau	720.000	304.184
			Orta Afrika	720.000	288.000
			Cumhuriyeti		

Malavi	645.000	298.635	Bursa Serbest Bölgesi	630.000	296.550
Mersin Serbest Bölge	540.000	245.430	Ekvator Ginesi	543.000	232.490
Eritre	500.000	205.000	Trinidad ve Tobago	432.000	172.228
Zaire(Kongo Dem. Cum.)	490.000	198.450	Malavi	430.000	181.245
Kongo	480.000	169.920	Maldivler	419.975	169.005
Togo	442.000	190.574	Samoa	268.400	108.470
Tonga	410.500	205.190	Nijer	253.000	109.188
Nijer	406.000	209.780	Nijerya	250.000	80.135
Kanada	297.450	107.253	Namibya	250.000	101.875
Bursa S.Bölge	272.200	131.873	Etiyopya	240.000	93.840
Fildişi Kıyısı	259.300	94.877	Yeni Zelanda	201.500	116.573
Vanuatu	219.500	92.793	İngiltere	189.695	129.564
Mali	216.000	94.061	Gabon	152.100	76.372
İngiltere	158.501	113.303	Kiribati	144.500	59.635
Nikaragua	100.000	51.900	Burundi	122.500	48.326
Samoa	97.000	45.015	Vanuatu	121.000	48.285
Yeni Zelanda	91.600	62.360	Kosova	115.449	207.578
Katar	69.500	25.000	ABD	105.061	62.186
A.B.D.	58.901	33.430	Guyana	95.442	52.392
Kosova	51.100	30.385	İstanbul Endüstri ve Tic.Serb.Böl.	84.500	41.390
Kamboçya	50.000	21.538	Senegal	72.000	27.092
Vietnam	48.000	15.401	Çin	72.000	26.526
Trinidad ve Tobago	47.600	18.819	Katar	69.800	32.944
Moldova	40.920	20.460	Yunanistan	69.699	28.284
Almanya	29.951	21.087	Kuveyt	58.100	39.014
Menemen Deri	26.975	17.999	Norveç	48.500	22.016
S.Bölge	26.975	17.999	Seyşeller	48.000	21.820
Kuveyt	25.000	36.525	İzmir Serbest Bölgesi	35.000	21.506
Ege Serbest Bölge	24.301	14.995	Afganistan	33.608	28.494
Yunanistan	24.000	9.360	Kongo	27.980	10.480
Belçika	22.525	15.753	Marshall Adaları	24.750	11.880
Barbados	21.016	10.566	Solomon Adaları	24.675	9.253
Afganistan	15.484	10.272	Ruanda	24.000	11.180
Bulgaristan	10.000	7.467	Kanada	24.000	8.288
Gabon	6.975	4.622	Hindistan	24.000	10.716
Romanya	6.600	4.597	Kamboçya	24.000	11.160
Benin	6.500	2.080			
Türkmenistan	3.240	7.176			
Danimarka	3.000	2.160			

Rusya Federasyonu	3.000	1.020
İsviçre	2.200	1.251
Ekvator Ginesi	2.000	1.291
Bahreyn	2.000	800
Avusturya	1.950	1.373
Fransa	1.480	1.158
Makedonya	1.100	258
Hollanda	1.000	550
Kırgızistan	600	156
Tacikistan	408	665
İran	35	114
İtalya	0	0
İsveç	0	0
Kes.Ülke ve Böl.	0	0

2013- Ocak-Kasım

Ülke	Miktar (kg)	Değer (\$)
Genel Toplam	1.905.155.899	846.573.385
Fransa	480000	176640
Hollanda	46.267	16.656
Almanya	26.111	12.517
İngiltere	497.205	219.311
Danimarka	3.100	1.689
Yunanistan	23000	8165
Belçika	16.401	7.114
Norveç	25.000	9.125
İsveç	1.786	771
İsviçre	11.000	4.740
Slovakya	71.270	30.976
Arnavutluk	3172628	1046633
Rusya Federasyonu	500.000	215.000
Gürcistan	926	400
Azerbaycan	1.204.686	556.101
Türkmenistan	19.332	8.349
Tacikistan	4.989	2.153
Kırgızistan	1.848	804
Bosna-Hersek	23.500	9.988
Karadağ	126.500	53.277
Sırbistan	4.615	2.000
Tunus	7.000	4.025
Libya	3.405.750	1.231.829
Mısır	1.980.000	1.005.658
Sudan	27.808.165	14.122.339

Moritanya	1.500	1.342
Burkina Faso	7.516	3.265
Nijer	3.022.000	1.505.546
Çad	2.988.000	1.241.999
Senegal	935.270	365.553
Gambiya	32.780.500	14399417
Gine Bissau	4.077.886	1.720.202
Gine	51.591.500	19.942.302
Sierra Leone	24.038.772	10.271.487
Liberya	8.751.809	3.709.484
Fildişi Kıyısı	511.060	230.797
Gana	36.526.892	14.993.175
Togo	766.825	297.394
Benin	32.945.856	13.874.264
Nijerya	416	178
Kamerun	10.471.000	4.132.175
Ekvator Ginesi	1.298.443	553.787
Gabon	401.882	164.636
Ruanda	960.000	373.200
Angola	85.408.745	36.829.666
Etiyopya	318	138
Cibuti	16.314.450	6.769.717
Somali	10.050.000	7.063.537
Kenya	8.349.500	3.566.007
Tanzanya	11.751.500	4.849.350
Seyşeller	48.000	22.260
Mozambik	120.000	66.600
Madagaskar	45.533.954	17.272.492
Mauritius	4.798.500	1.701.680
Komorolar	1.709.000	675.974
Zimbabve	2.544.000	1.162.786
Malavi	860.000	352.385
Güney Afrika Cumhuriyeti	1674359	782530
ABD	257.777	118.049
Kostarika	466.000	204.513
Panama	1.173.500	547.073

Haiti	11.194.500	4.713.126
Dominik Cumhuriyeti	2.351.400	1.023.824
Cayman Adaları	594.000	266.112
Trinidad ve Tobago	341.000	142.894
Curaçao	45.950	17.655
Guyana	188.698	89.673
Surinam	60.000	32.820
Brezilya	1.883.500	816.829
Kuzey Kıbrıs Türk Cum.	5.277.878	2.416.368
Lübnan	12.915.683	4.911.164
Suriye	137.572.897	58.226.119
Irak	887.478.498	430.682.789
İran	7.500.000	4.200.188
İsrail	29.899.170	11.773.103
Filistin	35.854.210	16.153.531
Doğu Timor	48000	18960
Ürdün	542.137	255.048
Suudi Arabistan	6.100.985	2.662.044
Kuveyt	13.512	8.125
Bahreyn	21.168	13.863
Katar	237.507	131.947
BAE	42.995.298	16.261.479
Umman	735.000	228.095
Yemen	6.439.000	2.245.931
Afganistan	22.438	10.317
Hindistan	504000	211548
Maldivler	517.373	240.285
Tayland	32.563.362	13.089.295
Vietnam	219.000	96.639
Kamboçya	50.000	23.950
Endonezya	63.979.500	19.822.638
Malezya	6992989	2601325
Singapur	7.217.239	2.702.961
Filipinler	140.738.478	54.899.982
Güney Kore	1.881.239	962.210

Tayvan	225.739	64.945
Hong Kong	806.000	366.849
Avustralya	49.000	22.246
Yeni Zelanda	254.741	119.931
Tuvalu	25.000	11.500
Kiribati	200.000	74.875
Fiji	745.500	310.020
Vanuatu	50.000	19.000
Tonga	598.000	245.870
Samoa	1.170.000	473.519
Marshall Adaları	247.000	108.208
Ege Serbest Bölgesi	25.731	11.146
Mersin Serbest Bölgesi	12.000	4.975
İzmir Serbest Bölgesi	34.720	19105
Samsun Serbest Bölgesi	12.586.050	3.945.371

KAYNAK:Trademap

Türkiye
Un Sanayicileri Federasyonu

İLETİŞİM:

Konrad Adenauer Caddesi 523. Sokak No: 1 / 2
Yıldız / Çankaya / ANKARA Genel Sekreterlik

Telefon : 0 (312) 440 04 54

Faks : 0 (312) 440 03 64

E-posta : bilgi@tusaf.org

Facebook: [TUSAF Facebook Hesabı](#)

Twitter: [TUSAF Twitter Hesabı](#)

Youtube: [TUSAF Youtube Hesabı](#)